

Интерно
гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ
Удружење војних пензионера Србије
Београд, Браће Југовића 19
ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

Година IX ■ Број 85 ■ Јануар 2011.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Миладин Петровић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милен Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ
Др Часлав Антић, Крсман Милошевић,
мр Александар Симоновски,
Никола Оташ

ДОПИСНИЦИ
Добросав Алексић (Алексинац),
Ранко Бабић (Ниш), Предраг Добић
(Сремска Митровица), Радивоје
Здравковић (Подгорица),
Ило Михајловски (Чачак),
Петар Кнежевић (Београд), Будимир М.
Попадић (Нови Сад), мр Александар
Симоновски (Крушевач),
Стеван Стојановић (Шабац),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Јово Бенџун (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
Будимир М. Попадић, М. Петровић,
М. Чуљић, дописници и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА
Редакција

ДИСТРИБУЦИЈА
Павле Лучић

Лист излази месечно.
Тираж: 2. 600 примерака
Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА
Пан-пласт, Београд
Адреса, Београд, Браће Југовића 19
Ел. пошта: logosmil@yahoo.com

ISSN 1452-3809

CIP –
Каталогизација
у публикацији
Народна
библиотека
Србије
Војни ветеран
ISSN 1452-3809

Да ли војним пензионерима
припада повишица од 11,06 одсто

ЧЕКА СЕ ОДГОВОР УПРАВНОГ СУДА

Да би се решиле диплеме око права војних пензионера на ванредно усклађивање војних пензија од 11,06 одсто, Удружење војних пензионера Србије упутило је допис Управном суду Србије који објављујемо у целини:

"Пред тим судом је у току више управних спорова по тужбама војних пензионера против Фонда за социјално осигурање војних осигураника. Предмет спорова је право војних пензионера на ванредно усклађивање (повећање) војних пензија у складу са Решењем 01 број 181-431/08 од 25. јануара 2008. године Републичког Фонда за пензијско и инвалидско осигурање. Како Фонд за СОВО није по службеној дужности ускладио војне пензије по наведеној одлуци, војни пензионери су почели подносити појединачне захтеве за усклађивање пензија. Тих захтева је до сада поднето преко 20. 000, а и даље пристижу. Будући да Фонд СОВО не успева да у законом прописаном року донесе одлуку по овим захтевима или их одбија као неосноване, реална је бојазан да ће сви ти управни поступци бити настављени као управни спорови пред тим судом.

Да би се избегло енормно ангажовање управних органа Фонда СОВО и тога суда на решавању предметних спорова, као и излагање војних пензионера трошковима, сматрамо да би било сврхисходно да тај суд приоритетно одлучи по већ поднетим тужбама пуне јурисдикције, односно да ли и војним пензионерима припада ванредно повећање пензије за 11,06%. Те пресуде би претпостављале валидан основ за сврхисходно и законито поступање Фонда за СОВО, односно војних пензионера у будуће.

Молимо за одговор по напред наведеном".

НЕОБАВЕШТЕНОСТ

Председник Општинске организације УВП Златомир Пешић
пуштио је УВПС, 19. јануара 2011. године, допис у коме се каже: "С обзиром да је усвојен Закон о удружењима грађана и да је рок за регистрацију удружења грађана до 22. фебруара 2011. године, молим вас да ми доставите информацију да ли је регистрација нашег удружења извршена у складу са законом који је усвојен у децембру 2010. године. Поред тога, за регистрацију Удружења неопходан је и статут, па ме интересује да ли да очекујем нови статут УВПС или да наш, постојећи, прерадимо и прилагодимо у складу са законом".

Председник УВПС Љубомир Драгањац је, 28. јануара, одговорио на питања председника Општинске организације Лесковац и тај одговор објављујемо у целини:

"Закон о удружењима је ступио на снагу 16. јула 2009. године, а примењује се од 16. октобра 2009. године (а не у децембру 2010. године, како наводите).

Одредбама чл. 78. и 79. наведеног закона прописано је да удружења која су уписана у регистар по до тада важећим прописима настављају са радом, с тим што су обавезна да у року од 18 месеци од почетка примене Закона свој статут ускладе са одредбама наведеног закона и поднесу пријаву за упис усклађивања (а не регистрацију, како наводите). Тај рок је 16. април 2011. године (а не 22. фебруар 2011. године, како наводите).

Ово Удружење је, на седници Скупштине Удружења одржаној 8. јуна 2010. године, донело нови, са законом усаглашени Статут, који је достављен свим органима и вашим члановима УВПС, па и вама.

Пријава за упис поднета је крајем прошле године, тако да су сви послови око легализације рада УВПС обављени.

За успешан рад Удружења су, свакако, корисне иницијативе органа општинских-градских организација и чланова УВПС, али у овом случају чуди флагранто непознавање чињеница, укључив и то да је донет нови Статут, иако је потписник акта као члан Скупштине учествовао у њиховом доношењу."

Поуке и поруке из Стразбура

АПЕЛИ ВИШЕ НЕ ПОМАЖУ

Незадовољни радом домаћих судова који су, у ствари, продужена рука актуелне власти, а најмање са- мосталне институције, појединци, удружења, радне организације и друга правна лица, све се више окрећу Стразбуру очекујући отуда правду коју у сопственој земљи не могу да остваре. О томе, поред осталог сведоче подаци о пресудама које је Европски суд за људска права донео против државе Србије, досуђујући тужиоцима вишемилионске одштете у доларима, односно еврима. Само једна од преко 3200 поднетих тужби поднетих до средине прошле године суду у Стразбуру, олакшала је буџет Србије за преко два милиона долара. Реч је о предузећу „Бин-Стиб“ које је добило спор против државе Србије због неиспуњених обавеза у вези са закупом казина у београдском хотелу „Интерконтинентал“. За вишемилионске суме оштећен је државни буџет и за 47, од педесетак спорова који су, на основу тужби пристиглих из Србије, решени у судницима Европског суда. Наведена решења су, дакле, донета у корист подносилаца тужби, док је тужена страна, у овом случају држава Србија, поред главнице, била принуђена да, опет из буџета, сноси и све судске трошкове. Домаћи медији су највећи део наведених пресуда на штету државе прећутали, посебно избегавајући да наведу колико је из буџета захваћено да би се намирили трошкови за које, иначе, нико није одговарао. Ваља нагласити да су тужбе суду у Стразбуру, поднете углавном због дужине судских поступака и неизвршења правосудних пресуда од стране домаћих судова. Управо због спорова сличних онима које годинама воде војни пензионери Србије.

Наведени примери, боље речено поуке и поруке из Стразбура, требало би да представљају још један од бројних апела које војни пензионери упућују руководству УВПС. Познато је, наиме, да су се корисници војне пензије, са састанака у месним и општинским организацијама (и преко „Војног ветерана“), у више наврата обраћали свом руководству у вези са дуговима државе према војним пензионерима. Циљ тих апела био је да се, имајући у виду намерну спорост основних и Вишег суда у доношењу решења по тужбама, решење потражи путем директног обраћања Стразбуру. Јер, без обзира на чињеницу да руководство УВПС свих ових година није седело скрштеним рукама када се ради о улагању напора у борби за остварење права својих чланова, немогуће је заобићи реалност о њиховој бесплодности. То, поред осталог, потврђује и уводник - коментар „Извеверена очекивања“, објављен у децембарском броју војнопензионерског гласила, у коме су набројане готово све неправде и проблеме

са којима се суочавају војни пензионери. Наводи у том тексту потврђени су на неки начин и на Петој седници Главног одбора УВПС где се генералном оценом о „Трновитом путу до правде“ указује на проблеме и, истовремено, поименично прозивају готово све институције које су одговорне за њихово настања.

Прозивањем Владе, Уставног суда Србије, више министарства, Фонда СО-ВО, основних и виших судова и других институција, и појединача, руководство УВПС није успело да умилостиви државу. Игнорисане су све молбе, жалбе, иницијативе, приговори, предлози... Држава, у лицу Владе Србије, Министарства одбране, Министарства финансија, Фонда СО-ВО и судова, свесно је кршила сопствене законе које је, у вези с правима војних пензионера, верификовао национални парламент. А испод текстова тих закона стоје потписи људи који се налазе у врху

страна јавност у питању, укључујући ту и Европски суд за људска права у Стразбуру, посебне замерке се упућују што до тог суда не допиру вапаји којима се годинама оглашава војнопензионерска популација у Србији. Посебно када се има у виду да се друге невладине организације и удружења не устручавају да подносе тужбе и апелације суду у Стразбуру. Тако, на пример, невладина организација „Иницијатива младих за људска права“ поднела је тужбу против Безбедносно-информативне агенције због прикрања података о прислушкивању грађана. Више је него вероватно, тврди Радољуб Шабић, повереник за информације од јавног значаја, да ће Европски суд за људска права донети пресуду у корист наведене организације младих Србије. Тужба УВПС би, оправдано се сматра, имала већу тежину од one коју су упутили млади Србије.

Неопходност ангажовања руководства УВПС у подношењу тужбе или апелације суду у Стразбуру, проистиче и из чињенице да постоји могућност коришћења бесплатних услуга Међународне адвокатске канцеларије која пружа правну помоћ за поднете апелације. Истовремено, та канцеларија изражава спремност за прикупљање одговарајуће документације путем које се поткрепљују

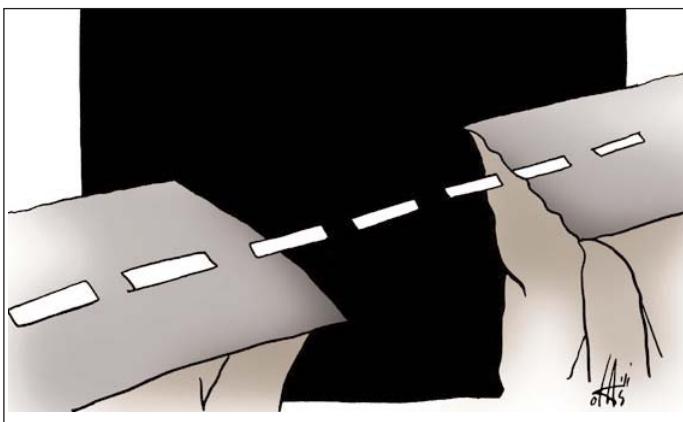
докази наведени у тужби, односно апелацији. Наше Удружење, дакле, позивајући се на Конвенцију о људским правима, може а и треба да се обрати Стразбуру који, поред осталог, афирмише и подржава право на правилно суђење у грађанским и кривичним поступцима и право на мирно уживање имовине. А познато је да је положај војних пензионера у Србији лишен ка-

државног руководства. И што је најгоре, нико у овој земљи није одговарао за очигледно кршење закона, никоме длака с главе није фалила што је, захваљујући каматама и парничним трошковима, такозвани мали дуг од почетних четири и по, нарастао на десет и по милијарди динара. Удружење је, неминовно се намеће закључак, предузело на правном плану готово све што је било у његовој моћи, одричући се истовремено протеста као облика борбе за које се залагао и које је предлагао, а предлаже и даље, велики број војних пензионера.

Међутим, и поред чињенице да руководство УВПС није седело скрштених рукама када су напори за остварење права корисника војне пензије у питању, међу чланством и даље има приговора и негодовања. Највеће замерке су због пропуста у непредузимању мера помоћу којима је требало домаћој и страној јавности скренuti пажњу на однос државе према правима војних пензионера. А када је ино-

ко права на правилно суђење, тако и на мирно уживање своје имовине, која се, неисплаћивањем дуга, још увек добрим делом незаконито налази у рукама државе. То што држава на такав начин поступа, није ништа друго него свесно рушење Протокола конвенције који забрањује сваку дискриминацију у уживању права загарантованих овим актом Европског суда за људска права. Крајњи је тренутак, стoga, да руководство војних пензионера Србије, пресавије табак и упути га на његову адресу у Стразбуру. У супротном, Удружењу прети опасност од осипања чланства које не жели да толерише игнорисање предлога и захтева које упућује свом руководству у вези са предузимањем мера путем којих је могуће стати на пут самоволји појединача и државних органа, који загорчавају живот људима који су деценијама вршили часне ста-решинске дужности.

Радисав РИСТИЋ

Карикатура Николе Оташа

Тешки задаци пред Удружењем војних пензионера Србије

УГРОЖЕНИ ВИТАЛНИ ИНТЕРЕСИ

Кад сам пре неки дан срео бившег колегу, још активног официра, сазнао сам да ће ускоро у пензију. Каже, сад му је најповољније време да скине униформу јер ће имати добру пензију, знатно већу од оних који су раније завршили официрску каријеру. Рекао ми је то онако поносно као да је он лично заслужан за то што ће његова пуковничка пензија бити прилично већа од пензија многих његових пензионисаних колега истог чина и положаја.

Наравно, њему уопште не смета што је то тако; и не разиšља о томе што је он пета, шеста или десета „категорија“ војних пензионера настала кршењем закона. Али занима његовог колегу који је са њим завршио Командно-штабну академију. Не може да верује да ће његов бивши колега имати за 20 000 динара већу пензију а истог су чина и положаја. Не због тога што је љубоморан већ због оне златне једнакости пред законом. Ако те једнакости нема, нема ни правне сигурности, ни поверења у државу, ни „мира у кући“.

Садашње стање, када имамо пет или више категорија војних пензионера, веома одговара онима који су склони да међу војне пензионере уносе дух подела и свађа. Они се не питају ко је и зашто, кршењем закона, поделио војне пензионере, него кривца траже негде друдје. Веома су занимљиви они који се, иако нису чланови Удружења, залажу за његово укидање. Личе на моралисту који вас, по највећем пљуску, убеђује да склопите кишобран, „јер није пристојно да други око вас кину а ви да останете суви.“

Подела војних пензионера истих чинова и положаја по „дебљини новчаника“, која нема ни једно разумно обrazloženje, заболела је војне пензионере више од многих других неправдии. У време кад им се преко ноћи укидају стечена права, кад се многи буде са питањем како ће преживети, никако не могу да схвате зашто и за војне пензионере не важи „једнакост пред законом“. Пре извесног времена, један високи официр у пензији ми је причао да је ишао код познатог функционера и молио га да се укине та несхвательива подела пензионера на „четири категорије“, колико их је у том моменту било. Рекао му је: „Молим вас, укините те поделе међу пензионерима, па макар нам и не вратили дугове!“ Касније се сетио да је по-

грешио, што се, као појединац, у име војних пензионера, одрицао дуга, али признао је да га ни у рату ништа није толико избацило из такта као тај неразумљиви потез државе.

Веома је тешко ући у логику таквог једног решења. Све чињенице говоре да држави никако не иде у прилог да на такав начин дели своје бивше а и садашње поданike. Врло је вероватно да је то учињено стихијски, по инерцији, без много уношења у проблематику. А ако је то тако, ако није било намере да се војни пензионери по том основу поделе, онда је то довољан разлог да држава, напокон, покаже један знак добре воље према војним пензионерима – да се то питање реши.

Ако надлежни државни органи немају воље да реше ово очиглено накарадно решење, решење које се руга правди и обесмишљује једнакост пред законом и које има многобројне лоше последице, онда је илузорно очекивати да ће војним пензионерима бити решени они други, много крупнији проблеми настали укидањем њихових стечених права.

Међу војним пензионерима превлађује мишљење да су угрожени витални интереси војних пензионера и да, према члану 6. Статута УВПС, Удружење може своје ставове изразити и организовањем јавног протеста у складу са Законом. Није занемарљив број оних који сматрају да би Удружење требало да окупи све правне војне стручњаке који ће му помоћи да се покрене иницијатива и широка акција за враћање стечених права војним пензионерима која су им правним насиљем отета. То подразумева и подношење тужби против свих надлежних организација и институција и свих појединача који су одговорни за укидање стечених права војних пензионера...

С друге стране, намеће се и веома важно питање: ко ће војним пензионерима бити тзв. стратешки партнери?

Питања нису нимало лака и не могу су решити по команди „Ура...“, као некада на тактичком увежбавању. Потребно је зрело расуђивање и демократско доношење тих значајних одлука.

Пред руководством Удружења и Главним одбором су тешки задаци.

М. Петровић

ПЕДЕСЕТ ДОБИТНИКА "НАЦИОНАЛНЕ ПЕНЗИЈЕ"

Влада Србије је усвојила решење о доношењу признања за врхунски допринос националној култури, према коме ће 50 уметника и посленика у култури доживотно, сваког месеца, уз редовну пензију, добијати и нето износ од 50.000 динара.

У Министарству културе за Тањуг је речено да је влада усвојила списак имена који је оно предложило.

Уз напомену да су неки примаоци тог признања из ранијих година преминули, у министарству су рекли да се указао простор да комисија предложи 50 имена заслужних уметника.

Одлука ступа на снагу даном објављивања у „Службеном гласнику“, а прве пензије ће бити исплаћене у фебруару.

Добитници популарно названих „националних пензија“ су књижевници Давид Албахари и Ђоко Ђого, редитељи Горан Паскаљевић и Срђан Караповић, виолиниста Јован Колунџија, композиторка Ивана Стефановић, глумице Јелена Јовановић Жигон и Вера Михић, карикатуриста Предраг Кораксић, затим глумац Јосиф Татић, вокални солисти Зафир Хачиманов, Мирослав Илић и Мерима Његомори, сликар Борислав Шајтинац.

Признања су добили и филмски критичар и редитељ Милан Шпичек, драмски уметник Драгослав Николић, оперска уметница Олгица Хаџи Нешић Ђокић, преводилац Дринка Гојковић, композитор Радивоје Радивојевић, ТВ аутор, писац, преводилац Драган Бабић, писац, преводилац Живислав Богдановић, историчар уметности Срето Бошњак, књижевник Славко Гордић.

На списку су такође књижевници Драган Драгојловић, Слободан Зубановић, архитекта Владислав Ивковић, редитељ Димитрије Јовановић, ликовна уметница Љубинка Јовановић Михаиловић, књижевница Злата Коцић Раштегорац, глумац Томо Курузовић, као и диригент Љубиша Лазаревић, ликовни уметник Милан Маринковић, драматург, театролог Петар Марјановић.

Међу добитницима су и књижевници Радован Марковић и Братислав Милановић, композитор Слободан Марковић, академски сликар Слободан Миливојевић, ликовни уметник, вајар Лепосава Милошевић Сибиновић, затим редитељи Миливоје Милошевић, Миленко Мисаиловић, балерина Катарина Мићуновић, композитор и музичар Радомир Михаиловић, диригент и композитор Милан Михаиловић.

Националне пензије од фебруара добијаје и музиколог Снежана Николајевић, филмски редитељ, сценариста Властимир Радовановић, вајар Славољуб Радојчић, сликар Александар Рафајловић, архитекта Александар Стјепановић, архитекта Предраг Цагић и књижевница, преводилац Марија Шимоковић.

Комисија за утврђивање предлога за доношење посебних признања радила је у саставу: театролог Петар Волк (председник комисије), књижевник Добрица Ерић, филмски теоретичар и критичар Динко Туцаковић, композитор Рајко Максимовић, историчар уметности Наталија Џеровић, архитекта Горан Војводић и књижевник Зоран Пауновић.

(Танjug)

Почиње примена измена и допуна прописа о ПИО

ПЕРИОД ПРИЛАГОЂАВАЊА

О новим законским прописима које је Скупштина Србије усвојила крајем децембра за наш лист је општи преглед дао Бранислав Рашић, помоћник директора Сектора за остваривање права из ПИО у Фонду за пензијско и инвалидско осигурање.

- Демографски и економски проблеми, настали још средином осамдесетих година прошлог века усложњавали су се и изискивали стална прилагођавања система пензијског и инвалидског осигурања. Нов закон је још један корак у процесу прилагођавања новим околностима. Пооштравање услова за одлазак у пензију је постало неминовност, јер је систем који се заснива на текућим доприносима такорећи сам себе појео. Повећавао се број корисника, смањивао број запослених, доприноси нису уплаћивани... Од примене последњих измена и допуна Закона о пензијском и инвалидском осигурању, 2006. године, искрла су питања од значаја за даље функционисање система пензијског и инвалидског осигурања. Реч је, заправо, о условима за стицање права из пензијског и инвалидског осигурања, стажу осигурања који се рачуна са увећаним трајањем, усклађивању пензија, утврђивању висине права из пензијског и инвалидског осигурања, о статусу осигураника пољопривредника. У овом моменту треба напоменути и увођење војних осигураника у "цивилни" систем ПИО, иако ће се ове одредбе примењивати од 1. 1. 2012. године. То ће умањити трошкове постојања два фонда - наводи Бранислав Рашић.

Старосна пензија

Шта је промењено у делу који се тиче стицања услова за право на пензију?

- Када је реч о условима за старосну пензију, овим про-менама су обухвачена оба услова: старосна граница и потребан стаж осигурања, који ће се поступно подизати од текуће па све до 2022. године. Граница ће се поступно померати да би се избегао нагли прелаз. Поштрени су и услови за остваривање права на пензију за осигуранике којима се стаж рачуна са увећаним трајањем. Овим лицима ће бити потребно више година проведених на та-квим пословима да би им се за једну годину снизила старосна граница, а постепено ће се повећавати општа старосна граница са 53 на 55 година живота. Треба нагласити да ће се пооштравања, када је

РЕФОРМА

Реформа пензијског система започета је 2001. године. Пензијски систем од деведесетих година прошлог века прате проблеми у финансирању обавеза и дефицит у РФ ПИО. Реформу је узроковала економска ситуација у земљи, неплаћање доприноса, раст незапослености, неповољна демографска ситуација, продужење животног века, решавање проблема вишкова запослених кроз пензионисање... Разлоги за доношење новог закона произлазе из нужности даљег спровођења реформе.

реч о женама, вршити поступно, тек од 2013. године када је реч о годинама стажа, а такође и када је реч о старосној граници померања почиње од 2013. године. Поред наведеног, на другачији начин је предвиђено и стицање права на породичну пензију, старосна граница ће се поступно померати по пола године на годишњем нивоу, од 2012. до 2017, тако да ће коначно за удову износити 53, а за удовца 58 година живота - објашњава помоћник директора Сектора за остваривање права из ПИО.

Нови закон за неке доноси и болитак:

- За пољопривредне осигуранике је у Закону дата другачија дефиниција од досадашње, односно обавезно ће бити осигурани сви чланови пољопривредног домаћинства (не само носилац осигурања као до сада). На други начин је регулисано и стицање својства осигураника који обављају привремене и повремене послове. Дошло је и до промене члана 15 из ког су изузети корисници пензија. Интересантно је да је као основно право враћено право на накнаду за негу и помоћ, а корисницима породичне пензије је дата могућност да раде и остварују уговорену накнаду на месечном нивоу у износу нижем од 50 одсто најниже основице у осигурању запослених у Србији - износи Бранислав Рашић.

Усклађивање

Да би се избегле бројне тешкоће које су и довеле до реформе промењен је начин усклађивања пензија. Неким одредбама су отклоњене грешке, поједине су и јасније прецизиране.

- Пензије ће се усклађивати два пута годишње - 1. априла и 1. октобра. Пензије и

новчане накнаде се од 1. априла и 1. октобра текуће године усклађују са кретањем потрошачких цена на територији Републике у претходних шест месеци, на основу статистичких података, с тим што се предвиђа могућност усклађивања пензија од 1. априла узимајући у обзир и раст бруто домаћег производа - ако бруто домаћи производ у календарској години реално порасте изнад четири одсто, пензија се усклађује у проценту који представља збир процента раста, односно пада потрошачких цена и процента који представља разлику између реалне стопе раста БДП и стопе од четири процента. Прелазним одредбама Закона је предвиђено да се изузетно од 1. децембра 2010. године пензије повећавају за два одсто; од 1. априла 2011. године пензије се усклађују са кретањем потрошачких цена на територији Републике у претходна три месеца, а од 1. октобра ове и 1. априла 2012. године усклађивање ће се вршити у проценту који представља збир процента раста, односно пада потрошачких цена на територији Републике у претходних шест месеци и процента који представља половину реалне стопе раста БДП у претходној календарској години - дојде Рашић.

Право на основу инвалидности

Међу новим одредбама нашла се и та да ако је осигураник, у току привремене спречености за рад, поднео захтев за покретање поступка за остваривање права по основу инвалидности, или га је изабрани лекар, односно лекарска комисија, у складу са Законом, упутила на оцену радне способности, у том случају ће Фонд обезбеђивати средства за исплату накнаде зараде због привремене спречености за рад почев од 61. дана од дана покретања поступка, уколико је утврђен гubitak radne sposobnosti.

- Покретање поступка за инвалидску пензију је скраћено, тако што је уз захтев потребно поднети образац 1 попуњен од изабраног лекара, без претходне сагласности комисије здравствене установе, чиме се штеди и време и новац. Промењен је и начин израчунавања пензије одређених категорија (полицијски службеници, запослени у МСП, у БИА...) и за њих више неће за израчунавање годишњег личног кофицијента бити узимана зарада, накнада зараде, односно основице осигурања од 1. 1. 1970, него од 1. 1. 1996. године. Ради спречавања злоупотреба, прописан је посебан услов за стицање права на породичну пензију у случају када је преминули осигураник или корисник у моменту закључења брака на вршио 65 (мушкарац), односно 60 (жена) година живота - брачни друг може стећи право на породичну пензију под условом да имају заједничко дете или да је брак трајао најмање две године... -објашњава помоћник директора Бранислав Рашић.

Јелена Оцић,
Глас осигураника

Прекомерно задуживање државе

ПРЕТЕЋЕ ПОВЕЋАЊЕ ЈАВНОГ ДУГА

Пратећи прекомерно задуживање државе економиста Мирослав Здравковић је израчунао да је јавни дуг од формирања владе дневно растао за 45,2 евра у секунди

Податак да је јавни дуг Србије достигао 12,17 милијарди евра, што је 41,5 одсто бруто домаћег производа, на први поглед и није драматичан. Ако се каже, међутим, да је задужење државе у прошлој години сваке секунде расло 74 евра, те да је веће за 2,3 милијарде евра него 2009. и да је његов удео у БДП истовремено порастао за трећину, проблем је више него очигледан. Посебно ако се зна да је разлог раст издавања за пензије, које бројни пензионери појединачно нису ни осетили.

У 2009. за пензије је издвојено 214 милијарди, а у 2007. години 110 милијарди.

Све је кренуло крајем 2008. с падом пореских прихода и растом расхода за пензије. Од формирања владе премијера Цветковића, јавни дуг се повећао за 3,5 милијарди евра, а колико је задужење државе рапидно расло, најбоље говори његово учешће у бруто друштвеном производу. Са 26 одсто БДП-а у 2008. години, јавни дуг се повећао на 33 одсто у 2009, односно 41,4 процената на крају 2010. Више нам за утеху није ни Хрватска чији је јавни дуг 37 одсто БДП, а која иначе међу економистима сложи за државу која би ове године могла да банкротира.

По Закону о буџетском систему, јавни дуг Србије је лимитиран на 45 одсто БДП-а. Поједини економисти процењују да ће лимит бити достигнут већ средином ове године, а желећи да упозоре на опасност познаваоци су се савили и озбиљним рачуницама.

Пратећи прекомерно задуживање државе економиста Мирослав Здравковић је израчунао да је јавни дуг од формирања владе дневно растао за 45,2 евра у секунди. Рапидно повећање које је уследило прошле године битно је променило рачуницу, па је задужење у 2010. сваке секунде расло тридесетак евра више.

Шта је погурало јавни дуг и да ли су одлуке Владе биле разумне?

Здравковић каже да је главни извор био раст издавања за пензије. Пре две године, с почетком кризе, порески приходи лагано су се тањили, а пад се поклонио с растом издавања за пензије. Анализе показују да нас је главе дошао директно Јован Кркобабић и његово предизборно обећање о повећању пен-

godina	ukupan dug	učešće u BDP (%)
2000.	14,1	169,3
2001.	13,4	104,8
2002.	11,5	71,9
2003.	11,02	63,7
2004.	9,6	50,9
2005.	10,2	50,6
2006.	9,3	40,1
2007.	8,8	30,8
2008.	8,7	26,3
2009.	9,8	32,9
X 2010.	11,4	38,1
XII 2010.	12,1	41,5
(u mldr. evra)		

зија за десет одсто. Практично, 2007. године за пензије је из буџета издвојено 110 милијарди динара. Годину дана касније 138 милијарди, а 2009. чак 214 милијарди. Раст је настављен и прошле године кад је 75 одсто привреде било неликивидно, па су пензионери добили додатне четири милијарде, каже Здравковић. Тако су јавни дуг само прошле године пензије подигле за 107 милијарди динара, а у претходне две године за 160 милијарди.

Влада не сме дозволити нови раст пензија и плата које се финансирају из буџета. То ће захтевати додатно задуживање каже Здравковић.

Љубодраг Савић, професор на Економском факултету, каже да је невероватно то што је јавни дуг у прошлој години порастао за 30 одсто, а да је за исто толико смањен дуг привреде и банаца.

Ако држава настави да се задужује овим темпом, већ ове године можемо пробити лимит од 45 одсто каже Савић (Блиц).

ПОЧЕЛА ИЗГРАДЊА СТАНОВА НА ВОЖДОВЦУ

На простору бивше Вождовачке касарне „4. јули“ у Београду почила је изградња јефтиних становова, а Грађевинска дирекција Србије (ГДС) је до сада закључила око 100 уговора о куповини, речено је Тањугу у Дирекцији.

На тој локацији је у току прва фаза радова на изградњи првих 953 стана, на парцели четири и они ће бити завршени у пролеће 2012, а свих 4.578 станова у јесен исте године.

„Почели смо са конкретним извођењем радова на објектима, што подразумева широки ископ, побијање и израду шипова, а након тога следи израда темељне плоче“, кажу у ГДС - у.

У претходном периоду су завршени сви припремни радови - рашчишћавање терена, рушење постојећих објеката, уклањање инсталација, обезбеђени су услови за прикључак на инфраструктуру у околини градилишта која омогућава да се стартује са радовима и постављена је фабрика бетона која ће опслуживати градилиште.

Дирекцији се пријавило више од 12.000 заинтересованих грађана за куповину становна на тој локацији и до сада је позвано око 1.000 грађана да дођу на састанак у Дирекцију, погледају пројекте, одаберу и резервишу стан.

Више од 60 одсто грађана је резервисало жељени стан, док су се остали изјаснили да су заинтересовани за наредну фазу градње.

„Пре неколико дана смо почели и са склапањем уговора. Због обима посла и процедуре, до сада смо склопили око 100 уговора“, наводе у ГДС - у.

Потенцијални купци су евидентирани по датуму пријављивања и тим редоследом се позивају да дођу у Дирекцију.

Укупно ће бити изграђено 4.578 становна, од чега 212 гарсоњера, 960 једнособних становна, 456 једноиспособних, 1.285 двособних, 2.81 двоиспособних, 1.094 трособних, 164 троиспособних и 126 четврособних становна.

У приземљу стамбених зграда биће пословни простор са 147 локала, а у оквиру стамбено-пословног комплекса биће изграђене две школе, два вртића, дом здравља и тржни центар.

Максимална цена стамбеног квадрата износиће 1.290 евра са ПДВ - ом, а Војсци Србије ће за уступање земљишта припасти 21 одсто изграђених становова.

У ГДС - у додају да су у току и преговори у вези са локацијом за изградњу јефтиних становна на Новом Београду, у оквиру истог државног програма масовне станоградње и да ће више информација о том пројекту имати за око месец дана.

(Танјуг)

Ово је текст о синовима Беле Демоније који су се одрекли Христа и потонули у „културно“ људождерство. Само у свету „атомске технике и прашумске етике“ било је могуће да шиптарски терористи - канибали, удруженi са НАТО канибалима, добију државу. Ту државу су, између осталог, НАТО савезу плаћали убијањем Срба чије су органе вадили и продавали западним савезницима - за потребе трансплантације. Но, трговина људским органима има знатно дужи историјат.

Ко је гледао Гибсонов филм „Апокалипто“, могао је да се суочи с реалистичним приказом жртвовања људи у доба високоразвијене цивилизације Маја. Овај древни народ, познат по савршеној календару и пирамидама, жртвовао је боговима плодности на хиљаде заробљеника, надајући се да ће берба кукуруза бити боља. Заробљеницима су, на каменим жртвеницима, вадили жива, пулсирајућа срца, и нудили их кроволочним идолима, а међу храбрим мајанским ратницима упражњавано је и ритуално људождерство: поједеш нечије мишиће, и будеш мишићавији. Последњи астечки владар Монтезума, пре доласка конквистадора, само у једном обреду жртвовао је двадесет хиљада људи!

Но, ово није текст о Мајама, Астецима и другим древним јужноамеричким народима. Ово је текст о синовима Беле Демоније, како је Владика Николај звао припаднике европске цивилизације који су се одрекли Христа и потонули у „културно“ људождерство. Само у свету „атомске технике и прашумске етике“ (Јустин Поповић) било је могуће да шиптарски терористи - канибали, удруженi са НАТО канибалима, добију државу. Ту државу су, између осталог, НАТО савезу плаћали убијањем Срба чије су органе вадили и продавали западним савезницима - за потребе трансплантације. Ако је за Маје и Астеке било оправдана (нису знали за „Воли близињег свога као самог себе“), за представнике „европско-атлантске цивилизације“ оправдана нема. Они су, свесно ту заповест погазили (...)

Историја трансплантације органа почине у 19. веку. Године 1865. Паул Берт објавио је своју докторску дисертацију „О трансплантацији ткива код животиња“. Затим, године 1902. Улман обавља прву ксенотрансплантацију (бубрег свиње бива пресађен у человека); Рус Ворони пресађује бубрег покојника живомчуку 1931; Д. Хјум 1952. године први пут успешно трансплантише бубреже живих донатора; и, најзад, К. Бернар 1967. године пресађује срце. Совјети су, још пре Другог светског рата, основали прву „банку органа“ на свету - Институт Склифософског. Совјетски трансфузиолог Богданов, веровао је да су овакве активности својеврсни начин „братимљења“ човечанства. Овај, „социјалистички идеализам“, брзо је замењен „капиталистичким“ прагматизмом.

Постоје две врсте етичких начела у активностима пресађивања - „претпоставка пристанка“ (органи покојника се могу користити ако се он томе за живота није противио, и ако се сагласи његова родбина) и „прибављени пристанак“ (човек се, за живота, сагласи да његове органе могу, кад он умре, употребити за помоћ болесним). Све је то лепо, али, каже руска биоетичарка др Ирина Силујанова, стање „дефицита

Трговина људским органима није од јуче СИНОВИ БЕЛЕ ДЕМОНИЈЕ

донаторских органа“ (однос, „понуда - потражња“) је хронично, због чега се прибегава трагању за „недобровољним даваоцима“. Закони забрањују комерцијализацију трансплатативних активности, а поготово убијање у ту сврху.

Али, либерални капитализам је подврста канибализма. За њега су живи људи - роба. Још од Малтуса, Запад верује да су само они „златна милијарда“ која треба да ужива све благодејства планете Земље, а да су остали „подљуди“, и треба да служе европском „иберменшу“. Ирина Силујанова, с тим у вези, каже: „Ширење практике трансплантације либерални идеолози везују за превазилажење „митолошког“ односа према срцу као боравишту душе“ и символу човековог идентитета (...). Они виде непосредну везу између прогресивног развоја трансплантације и превазилажења друштвене психолошке баријере у виду традиционалне религијске културе с њеним системом ритуала и односом према смрти“.

Простије речено: покојник је на продају, тело није светиња, него средство за преживљавање најбогатијих, извор „донаторских органа“.

Либерал-капиталистичкој етици „вади срце“ типа супротставља се битнији морал древне (и вечно савремене) мудрости. Ње га је, у свом документу „Основи социјалне концепције“, исказала Руска православна црква:

„Савремена трансплантологија (теорија и практика пресађивања органа и ткива) допушта да се укаже делоторвна помоћ многим болесницима који су раније или осуђени на смрт или тешки инвалидитет. Упоредо с тим, развој дате медицинске области, увећавајући потребу за неопходним органима, ствара одређене моралне проблеме и може представљати опасност за друштво. Тако несавесна пропаганда донаторства и комерцијализација тран-

сплантационе делатности ствара претпоставке за трговину деловима људског тела, претећи животу и здрављу људи. Црква сматра да се људски органи не могу посматрати као објекат куповине и продаје. Пресађивање органа од живог донатора може се заснивати само на добровољном самопожртвовању ради спасавања живота другог човека. У том случају, сагласност за експлантацију (вађење органа) представља пројаву љубави и састрадања. Потенцијални донатор, међутим, мора бити потпуно информисан о могућим последицама експлантације органа по његовој здрављу. Морално је недопустива експлантација која непосредно угрожава живот донатора.

Најраспрострањенија је практика узимања органа од тек преминулих људи. У таквим случајевима, мора бити искључена свака нејасноћа у одређивању тренутка смрти. Неприхватљиво је прекраћивање живота једног човека, па у том смислу и одрицање од процедуре које подржавају живот, с циљем да се продужи живот другом човеку.

На основу божанског откровења, Црква исповеда веру у телесно вакрење мртвих. У обреду хришћанског погреба Црква исказује поштовање, какво доликује телу преминулог човека. Постмртна донација органа и ткива може да буде пројава љубави, која се распостира и са оне стране смрти. Међутим, дар такве врсте или та кво завештање не могу се сматрати за човекову обавезу. Због тога је добровољна сагласност донатора, коју човек даје за живота, услов за законитост и моралну прихватљивост експлантације. У случајевима кад је лекарима непозната воља потенцијалног донатора дужни су да разјасне вољу умирућег или умрлог човека, обрађујући се, ако је то потребно, његовим рођацима. Такозвану „претпоставку о сагласности потенцијалног донатора“, утврђену у законодавству многих земаља, црква сма-

тра недопустивим нарушавањем човекове слободе (...)

За Конгрес САД, у марту 1988. године, припремљена је анализа светске штампе која се бавила црним тржиштем људских органа. Наведено је 77 извора података само из претходне године.

Неколико примера из извештаја.

Европски парламент је, 23. јула 1987., на основу извештаја једне од својих комисија, саопштио да су у Европи коришћени дечји трансплатати, достављени из Јужне Америке.

Те исте године, 6. октобра, представник Данске у Савету Европе, изнео је нове чињенице на ову тему.

Холандске новине „Волкскрант“ 16. новембра 1987. године, објавиле су текст британског професора Мек Мајстера о црном тржишту дечјих органа у Индији и Централној Америци.

А 24. јануара 1988. године, гватемалске новине „Ел Графико“ известиле су јавност о хапшењу двојице Израелата због куповине дечјих органа за америчко и израелско тржиште.

Новинар Брус Харис је, у то време, радио документараца за Би-Би-Си, који је приказао дечака из Хондураса чија отмица није успела, родитеље жртва, причу полицајца из Гватемале о томе колико ова активност доноси профита мафији, психијатријску клинику у Аргентини, где је извесни др Санчес вадио органе душевним болесницима (по неки орган, не баш све - пациенти су остајали у животу, а лудацима, зар не, нико не верује).

Брус Харис је ушао у траг и бившем музичару, грађанину три државе Јурију Шерлингу, оснивачу невладиног хуманитарног фонда „Дом за сирочад“. Многи познати подржали су овај фонд: Стинг, група „Дјурен Дјурен“, песник Јевгениј Јевтушенко итд. Председник Русије Јељцин, својом уредбом од 24. септембра 1991. године даје фонду нарочита права. Министарству за спољну трgovину наложено је да им уручи лиценцу за спољнотрговинску делатност, Министарство спољних послова морало је им понудити своје канале информисања, а Министарство здравља је требало да достави информације о сирочади. Зашто? Па, Шерлинг је био „хуманитарац“! А онда је процурила информација да је дотични покушао да једној енглеској породици помогне у потрази за дечјим бубрегом из Русије. Када га је Харис, радећи емисију за Би-Би-Си, подсетио на то, „хуманиста“ је све порицао. А онда му је новинар показао документ. Шерлинг се, пред камерама, следио од изненађења (...)

У доба јељциновске „бећарске транзиције“, продајом органа нису се бавиле само медицинске установе. Године 1990, посао извоза органа у иностранство најавиле су фирме „Воркутаугаљ“, „Нафт химекспорт“, „Спољни саобраћај Минска“ итд.

Такође и турска фирма „Догуш“ у августу 1991. године, упркос законодавству ове земље, које је забрањивало трансплантолођију, са начелником Главне медицинске управе Московског извршног комитета Р. Ануфријевим, који им је омогућио да органе за своје муштерије ваде у московским болницама (...).

У Украјини је, нарочито деведесетих година 20. века, било много случајева вађења органа људима који на то нису при-

стали. Један од најпознатијих је: Ира Јелисејева. Девојци су, наводно, оперисали слепо црево. Безазлена операција - а она пала у кому. Родбина је спровела истрагу: ултразвучни преглед показује да су јој извадили јајнике. Да не би причала, вештачки су је „комирали“.

У пролеће 1995. године, у овој републици бившег Совјетског Савеза откривен је случај масовне продаје новорођенчади која су „извожена“ на Запад ради узимања органа (то се, дugo пре тога, дешавало на Хаитију и сличним земљама „Трећег света“).

Са гинеколозима-убицима сарађивало је неколико украјинских министара. Многе мајке које су злочин обелоданите убила је украјинска државна мафија.

Био је познат и случај у украјинском граду Лавову. У једном од породилишта спровођена је таква пракса: породиљи су саопштавали да је дете умрло, и потом га предавали тајanstvenim „усвојитељима“. Преко 140-оро деце продато је у иностранству. Цена по детету - 50 хиљада долара.

То се звало „транзиција“ (...)

Воробјовски пише о рату на Балкану: „Касету су ми послале колеге из Србије. Десетине лешева са карактеристичним резовима по телу. Лекар тврди: овим људима извађени су органи. Његове речи допуњује официр југословенске контраобавештајне службе. Саопштава да новцем добијеним од продаје органа хрватска страна купује оружје“.

Дакле, рат се исплати још на бојном пољу! Специјалисти су израчнуали: потпуно узимање органа - од срца до хипофизе - на црном тржишту доноси стотине хиљада долова од једног „донора“ (...)

„Наша борба“ (28. мај 1996) донела је вест о Савијеру Готјеју, новинару „Фигара“, убијеном 19. маја исте године. Готје је открио да се италијанска мафија бавила кријумчарењем људских органа из ратом захваћене Босне на Запад, и то преко једне тршћанске болнице. Људи су убијани у рату (заробљеници, жене, деца), да би њихови органи стигли богатим чудовиштима којима је било потребно „освежење“ поступалих телесина. Готје је чак разговарао са једним од убица. Он каже: „Питао сам га да ли су попут свиња убијали људе којима су потом извлачили органе. Са потпуним презиром и цинизmom ми је одговорио да су их тукли до смрти, штаповима - мушкирце, жене и децу, како не би изгубили ни кап крви“. Због свега што је знао, а пре него што је објавио коначне податке, Готје је убијен...

Оно што су Тачи и његове „учкаше“ (од УЧК) радили на Косову и Метохији са Србима, почело је међу њиховим сународничима у Албанији. „Корисници услуга“ мафије из Тиране су били из „најразвијенијих“, „најпрогресивнијих“, „најхуманијих“ ЕУ земаља. И све се то знало. Дин Марти је „открио топлу воду“. А крв није вода, наравно. Да се подсетимо вести од пре више од једне деценије...

Ево вести из „Блица“ од 19. октобра 1998. године, „ТИРАНА (ТАНЈУГ) Скандал око продаје новорођенчади која су из Албаније тајно пребацивани у Италију, добио је нову димензију тврдњама у штампи да у Тирани постоји илегална клиника за трговину органима беба, јавља агенција ДПА. Најутицајнији албански независни лист „Коха јоне“ извештава, цитирајући изјаву

неименованог тужиоца, да су неки хирурзи у Тирани одстрањивали органе из тела беба и кријумчарили их у Италију. Органе су, како се тврди, италијански купци унапред наручивали“...

„Глас јавности“ је 8. августа 1999. године донео вест о томе како су „немачки војници из састава КФОР-а са Косова у Македонију илегално унели око четири тоне медицинског отпада и делова људских организа да би их, наводно, спалили у Војној болници у Скопљу. Из тога је стајала владајућа коалиција на челу са ВМРО, која је одобрila немцима овај илегални увоз. Фридрих Цимерман, портпарол НАТО-снага смештених у Тетову, рекао је да су немачке трупе то и раније чиниле, и да нису обавештавале власти Македоније „мислећи да за то неће бити проблема“. У тексту „Гласа јавности“ постављено је неколико питања на која одговор нико није дао (али ће морати да га дају у дан Суда Божијег): „О каквим деловима људских органа је реч? Зашто је медицински отпад уопште одвожен са Косова, а поготово илегално у Македонију? (...) И можда најглавније: којим несрћеницима су делови тела и раскомадани, и у коју сврху?“ Тим поводом др Рада Трајковић је коментарисала страхове косовских Срба да је реч о трговини људским органима. „Овде се о томе данима прича, мада нико тачно не зна о чему се за право ради. Људи одавно сумњају, јер нико не проналази отете, нити им дају да виде убијене. Многи људи су нестали, посебно у Призрену када је улазио КФОР. Тамо не да су само нестали одрасли људи, већ и бебе са својим мајкама о којима се данас ништа не зна (...) Морбидни људи, који мисле само о профиту, могу да раде што год желе, а вероватно то и раде, а да то никога не брине (...) Плашим се да они који су изгинули нису постали жртве оваквих људи, којима је важно да се све што могу добро уновче“...

О узлуз немачких војника (а шта је са осталим НАТО савезницима?) тренутно се не говори. Ни са „Викиликс“ нисмо много сазнали. Афера „жута кућа“ (налазила се, памтимо, на територији Албаније) заташкана је. Наташа, Соња, дружина знају само за „србске злочине“. Зар Тачи није био близак са Билом, Хилари, Медлин и свим осталим НАТО хуманистима, који су га учили „демократију“ и „суживоту“? (...)

Хашим Тачи и НАТО хуманисти су већ одавно правазишли Маје и Астеке који су, макар и наопако, веровали у некакве богољубе. Кровожедници Беле Демоније верују само у себе и своје трбухе, спремни да, како рече Момчило Настасијевић, због сопственог малог прста униште читав свет.

Наравно, такав је био и Рим у доба пред свој слом. Слом Запада је зато толико близу да се његов час не броји вековима, можда чак ни деценијама; јер, како реће Његош: „Крв је људска храна наопака, / на нос вам је почела скакати“. Људоджерско - крвопилачка Кула вавилонска пашће у прах и пепео. Нама остаје само да се боримо да се не нађемо под рушевинама исте...

Владимир Димитријевић, Печат

Нигде и никада се очитије није манифестовала императивна парола Хенри Кисинџера „Контролиши храну, контролисаћеш људе“, него данас на миљеу пољопривреда земља у развоју и оних које пролазе кроз процес транзиције. На путу ГМО хране у чијој идеји стоји питање геноцида нашла се и Србија.

Да ли ћемо, о чему је „Печат“ писао у прошлом броју трампти здравље нације за формалан улазак у Светску трговинску организацију (депеше Викилиksa) или ћемо, потакнути примером Бугарске, уличним демонстрацијама оборити Нацрт закона о ГМО у Србији који чека на улазак у скupштинску процедуру? Како са овим нацртом помирити резолутни став Министарства пољопривреде, о афирмацији Србије као земље у којој се производи здрава храна? Да ли је формално данашња власт против ГМО, а незванично чини све да подмири потребе купопродајног ланца ове немани? У којој мери нас пут ка ЕУ обавезује на поштовање закона који строго забрањују употребу ГМО у исхрани?

Министарство је стриктно

Министарство пољопривреде Србије, у допису који је послат нашој редакцији, истиче да је у Србији забрањен узгој и промет генетски модификовани хране, те да је ова област генетички модификованих организама (ГМО) у Србији регулисана Законом о ГМО, припремљеним од стране ове администрације. Закон је усвојен 29. маја 2009. године и он је и данас на снази. Њиме је у Србији забрањено коришћење ГМО хране и не постоји ниједан други законски акт који регулише ову област. У нашој земљи контролу ових одредби Закона обавља инспекција Министарства пољопривреде и уколико се установи постојање ГМО за сада се налаже њихово уништавање, а против прекришилаца се подносе кривичне и прекрајне пријаве.

Министарство је „веома стриктно по питању ГМО, штитећи пре свега здравље грађана Србије. Наша политика је очување и афирмација Србије као земље у којој се производи здрава храна и од ње не намеравамо да одступимо“. Свака пошиљка семенског кукуруза, соје, семе шећерне репе, семе уљане репице, меркантилни кукуруз и соја, сојина сачма, пиринач и остало што се увози у Републику Србију се узоркује и испитује на генетску модификацију.

„У току 2010. године, све пошиљке које су увезене у нашу земљу су биле у складу са законским прописима што се тиче генетских модификација, тј. није било увоза генетски модификованих производа биљног порекла. Приликом увоза производа биљног порекла гранична фитосанитарна инспекција Генералног инспектората Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, врши редовну контролу пошиљки тако што сваку пошиљку мора да прати међу-

Генетски модификована храна ПРИЈАТНО НАРОДЕ!

Лабораторијско откриће великих америчких магната, генетски модификовано сeme бачено је у српску ораницу. Да ли ће грађани Србије трампти своје здравље за формалан улазак наше земље у Светску трговинску организацију или ће, потакнути примером Бугарске, уличним демонстрацијама оборити скupштински закон?

народно уверење о здравственом стању пошиљке биља, као и сертификат који издаје овлашћена организација земље извознице којом се гарантује порекло и квалитет. Фитосанитарни инспектори на границама издају решење којим се забрањује увоз до добијања лабораторијских анализа. Када се добије лабораторијски извештај, ако роба испуњава прописане услове, она се ставља у промет. Уколико роба не испуњава прописане услове доноси се решење о враћању пошиљке или о њеном уништењу у складу са законом”, навели су из Министарства пољопривреде.

Границна контрола

Фитосанитарна инспекција Генералног инспектората у својим контролама није утврдила појаву генетски модификованих биљака кукуруза у унутрашњости земље, док се на границама врши контрола сваке пошиљке семена и све пошиљке за које се утврди да постоји генетска модификација се враћају и забрањује се њихов увоз.

„У нашој земљи контролу одредби Закона, Законом о ГМО, обавља инспекција Министарства пољопривреде. Акција уништавања генетски модификоване соје на територији Републике Србије је завршена за 2010. годину. Фитосанитарна

инспекција Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде је извршила 1.100 контрола парцела због утврђивања присуства генетски модификоване соје у усевима на површини од око 3.000 хектара. На 98 парцела утврђено је присуство ГМ соје на површини од 122 хектара и поднето је 98 кривичних и прекршајних пријава против одговорних лица која су гајила овакве усеве. Контроле су извршене у Мачванском, Западно-бачком, Јужно-бачком, Сремском округу и округу Града Београда“.

Закон о генетички модификованим организмима, усвојен 2009. године, забрањује увођење у производњу и гајење генетички модификованих усева, тако да су предвиђене санкције забрана употребе и увођење у животну средину, као и доношење решења о уништавању парцела под ГМ сојом. Висина казне се креће од 30.000 до 50.000 динара за физичко лице, док се за правно лице креће од 500.000 до 3.000.000 динара. Власницима код којих је потврђено присуство генетичке модификације усева соје издата су решења о уништавању усева. У случајевима где власници нису поступили по Решењу инспектора, које налаже да сами униште ГМ соју, Министарство пољопривреде је одредило трећа лица за принудно уништавање и тањирање усева соје. Планом рада Фитосанитарне инспекције за 2011. годину је предвиђен наста-

вак контроле присуства генетски модификовани соје на територији Републике Србије.

Министарство пољопривреде је веома стриктно по питању ГМО, штитећи пресвега здравље грађана Србије. Наша политика је очување и афирмација Србије као земље у којој се производи здрава храна и од ње не намеравамо да одступимо. Ове године посебну пажњу Министарство ће посветити подстицајима органске производње, а с тим у вези је септембра 2010. године покренуло кампању ПРИРОДНО ИЗ СРБИЈЕ, са намером да континуирано информише и едукује становнике Србије о квалитету и безбедности хране произведене код нас, с једне стране, а с друге да укаже на оне мале производијаче пољопривредних производа који ваљано раде свој посао.

„Повезујући оне који производе и оне који конзумирају поменуте производе, Министарство пољопривреде жели да створи круг поверења међу карактером овог ланца. Наиме, данас сви причају о правилној, здравој исхрани богатој влакнинама, воћем и поврћем, а слабо ко говори о томе да је битно и које се намирнице конзумирају, односно како је то воће узгајано, како је поврће чувано итд. Министарство овом кампањом жели да упозна становнике како да на прави начин воде рачуна о својој исхрани, како да купују и

ГМО изазива

- Алергије
- Пад имунитета
- Дијареју
- Хроничне упале црева

Сумња се да изазива

- Моргелонсову болест (особа изгледа као да је прекривена крљуштима)
- Преношење дегенеративних промена на потомство
- Канцера
- Стерилитет

УВОЗНО ЗЛО

Охрабрени новим нацртом закона који наша влада ускоро планира да усвоји, а којим ће бити дозвољен увоз, продаја и производња генетски модификованих храна (ГМО), компанија "Монсанто", која се бави производњом и узгојем ГМО, недавно је дала оглас у којем траже представнике продаје у нашој земљи.

Они већ десетак година преко дистрибутера послују у Србији!

- Код нас су ушли захваљујући бившој министарки пољопривреде Ивани Дулић-Марковић, која је била њихов стипендиста. Јавна је тајна да је о трошку "Монсанта" више пута била на студијским путовањима у Америци - каже за Курир професор др Божидар Ђурчић, шеф катедре на Биолошком факултету.

- Ивана Дулић-Марковић је одобрila да у једном маху у земљу уђе 20, у другом 200.000 тона модификовани сојине сачме. Затим су ушли донације, а соја је бесплатно дељена за сетву у источnoј Србији и Војводини, под наводом да је реч о нормалној, а не генетски модификовани соји - каже Ђурчић и додаје да је Дулићева тада дала дозволу за увоз модификованих садница воћа, заражених туморима корења.

Бивша министарка Ивана Дулић-Марковић негира да је добијала новац од "Монсанта".

- Нисам била стипендиста компаније "Монсанто". Али волела бих да јесам и била бих поносна на то, јер у тој компанији ради неколико стотина врхунских научника. Кад сам била директорка Завода за генетичке ресурсе 2001. године, донет је Закон о ГМО, који је ставио под контролу државе неограничен увоз ГМО. Одобрење увоза сојине сачме након доношења Закона о ГМО 2001. донето је по процедури у складу са Законом - објашњава Дулићева.

Катарина Мартић

чувају намирнице и на тај начин посредно да брину и о здрављу“.

Експанзија ГМО

О постојању лобија, контроли пољопривредних апотека, посредничким увозима ГМО путем освајања тржишта конзервиране хране, у допису ни речи.

Професор са Пољопривредног факултета у Београду Миладин Шеварлић, тврди за „Печат“ да постоји веома јак лоби производа генетски модификованих семеначија производња се експанзионистички шири. Прошле године је, наводи, 125 милиона хектара у свету било под генетски модификованим биљкама и то је веома упозоравајући податак.

„Вероватно ћемо ускоро имати и прву званичну одлуку да ће на тржиште моћи да се пласира месо клонираних животиња. Спор између САД и ЕУ је чак и око тога да ли ЕУ може да захтева да на амбалажи прехранбених производа стоји напомена да је сировина добијена од генетски модификованих биљака. Сви у свету причају да треба искоренити глад, а навешћу показатеље који говоре супротно.“

На земљиној кугли је 1960. године било три милијарде људи, од тога 80 милиона гладних или сваки тридесет и осми становник. Данас има 2,3 пута више становника, 6,7 милијарди, и 12 пута више гладних - 925 милиона, сваки осми човек на свету је гладан.

„Популарно је говорити о одрживом развоју, а мала гаџинства у свим земљама света пропадају. Пољопривреда све више постаје само тржиште за пласман robe неагарног порекла - индустријске robe. Пре 40 година сировина пољопривредног порекла учествовала је у малопродајној ценама прехранбеног производа

да са 70 процената, данас са свега 30“, истиче Шеварлић.

Представници Министарства на челу са министром др Сашом Драгином, како нам је речено, током 12 месеци обићи ће 12 округа у Србији, почевши од септембра 2010. године. Сваком округу ће бити посвећено око месец дана, током којих ће се обилазити мали пољопривредни производијачи. Поред тога, значајан део кампање ће управо бити практични савети о чему водити рачуна при куповини сира, а о чему при куповини јабука, где год да се људи снабдевају. Представници Министарства обилазе производијаче и њихова домаћинства, разговарају са домаћинима о „процесу производње“, од засејавања до готовог производа, о томе на који начин третирају земљу, како се складиште производи и слично, а све у циљу да грађани сазнају на који начин да препознају квалитет и да се и сами старат о безбедности хране. Од јесени 2010. године до данас Министарство је обишло Подунавски округ, потом Нишавско-пиротски и Браничевски округ, и у њима око 30-ак домаћинстава који својим залагањем за служују да се о њима говори и да им се помогне да наставе са добрым радом. Циљ кампање Министарства пољопривреде „ПРИРОДНО ИЗ СРБИЈЕ“ да промовише оно што је добро код пољопривредника, дакле оних због којих и постоји, у исто време информишући и грађане, препознали су и подржавају Националну организација потрошача и Национално удружење за развој органске производње „Сербия Органица“. Влада Србије се у оквиру прилагођавања прописима Европске уније спрема да измене правила у области производње, увоза и употребе генетски модификовани хране, што би могло изазвати катастрофалне последице по природу, али и човека.

(Извор: Печат, Угљеша Мрдић и Наташа Јовановић)

Мирољуб Лазански:

СВЕ ЛАЖИ НАТО У РАТУ ПРОТИВ СРБИЈЕ

“Како тече кампања дезинформација”, упитао је 25. априла 1999. њемачки канцелар Герхард Шредер Алистера Кембела, саветника за медије британског премијера Тонија Блера. Агресија на Југославију била је у пуном јеку, а НАТО је појако губио медијски рат.

Дакле, ко је више лагао у том рату 1999? Да ли су медији били саставни део ратног напора сукобљених страна, да ли су могли остати „неутрални”? На Западу је већ годинама присутна теза да су медији у рату саставни део ратног потенцијала државе и да се објективност у извештавању враћа тек по завршетку рата.

У рату 1999. у Београду је било западних новинара, у Приштини само њих неколико. У Бриселу су брифинизма НАТО-а присуствовали и српски дописници. Заправо, рат 1999. био је први сукоб у историји света којег су водили функционери за штампу, а реторика НАТО-а однела је превагу над реалношћу. Пошто нису могли да буду „придодати“ јединицама НАТО-а, нису могли да иду у борбе, западни дописници окупљали су се у седишту НАТО-а у Бриселу, или су се налазили на границама Србије са Македонијом и Албанијом и одатле извештавали. Дописници са терена обично ништа и нису знали, осим онога што су лично видели, а на граници су евентуално видели само избеглице, колеге из редакција морале су да их обавештавају о најновијим збивањима пре него што их укључе директно у програм „са лица места“. Или су били убеђени у правичност рата и злочине само Срба, или су били „овчице“ које су прихватале само оно што НАТО тврди.

С друге стране, Београд је на Косово повремено одводио само оне западне новинаре који су били коректни у извештавању. Ти новинари су у својим редакцијама одмах били оптужени да су се „продали Србима“. Правдали су се да су имали избор: или коректни извештаји, или нема „ексклузиве“ са терена.

Војска је однела победу над медијима у НАТО агресији на Србију. Западним новинарима није речено да је ЦИА помагала обуку ОВК и пре почетка бомбардовања, да је ОВК убијала српске полицајце свесна да ће то изазвати реакцију против албанских цивила, што би онда био разлог који ће иззврати НАТО бомбардовање Југославије ... НАТО је лагао и када је говорио да није намерно гађао цивилне мете. Тек у јуну 1999. генерал Весли Кларк је новинару Би-Би-Сија Марку Урбану признао да су у „ трећој фази“ рата авиони имали за циљ цивилне мете. Лаж око воза у Грделичкој клисури, снимак који је три пута убрзан и „објашњење“ НАТО „да се воз појавио на прузи изненада“ посебна је прича. Јер, пилот се, ето, изненадио када је на прузи угледао воз. Требао је ваљда да га угледа на путу?

НАТО је лагао и око броја убијених Албанаца, прво је то био број од 150.000 људи, после је то спуштено на 10.000. Ни тај број још није потврђен. Ипак, најсрамнији догађај за западне медије била је мисија америчког Конгреса, која је у Југославији боравила 18. и 21. априла 1999. са циљем да утврди чињенице. Конгресмени су закључили да не могу да верују ни администрацији у Вашингтону ни медијима.

(Извор: Политка)

СРПСКА ВОЈСКА У МИРОВНИМ МИСИЈАМА

Припадници српске војске ове године учествоваће у шест мировних операција широм света! Према плану који је стигао у Скупштину, наши мировњаци учествоваће у мисијама у Конгу, Либерији, Обали Слоноваче, Либану, Кипру и на Близком истоку.

За спровођење ове одлуке биће потребно 387.645.633 динара из државног буџета. Министар одбране Драган Шутановац у изјави за Курир каже да је Србија већ окончала мировну мисију у Чаду.

План нам је да у 2011. завршимо учешће у мисијама у којима смо ангажовани, али и да потпишемо безбедносне споразуме са Европском унијом, како бисмо остварили учешће у операцијама које они организују. Жеља нам је да, најпре симболично, остваримо присуство у Сомалији у борби против пирата, након чега бисмо озбиљније били ангажовани истиче Шутановац и додаје:

Већ смо добили писмо захвалности од УН за учешће у мисији у Чаду. Корист од овога није само у добијању захвалности, већ и у подизању кредитабилитета и угледа државе наглашава наш саговорник.

Професор на Факултету безбедности Зоран Драгишић оцењује да Србија обично шаље медицинско особље и војне постматраче у овакве мисије.

То је мали број људи. Одлука државе о учешћу у мисији је добровољна, а то важи и за припаднике војске који тамо одлазе. Изузетно је важно да наша земља у њима учествује јер се тако гради углед државе, али и показују њени капацитети. Уколико се будемо затворили, нико неће знати чиме располажемо и шта можемо да понудимо. Све се то може и добро новчано наплатити. Наша два адута јесу војно здравствено и војно школовање каже Драгишић.

И војнополитички аналитичар Вељко Кадијевић сматра да је ангажовање у мировним операцијама корисно.

Тако се стичу неопходно искуство и знање. Србији није потребно ангажовање у мировним операцијама које са собом носе ризик упозорава Кадијевић.

М. Добромировић

Актуелне мисије

- **ДР Конго** (два лекара официра, четири медицинска техничара, један штабни официр и један штабни подофицир)
- **Либерија** (четири официра)
- **Обала Слоноваче** (три официра)
- **Кипар** (један штабни официр, два заменика командира одељења подофицири, четири члана патроле, три подофицира и један професионални војник)
- **Либан** (пет штабних официра)

Завршене мисије

- **Чад и Централноафричка Република** (укупно учешће 41 припадника МО и ВС)
- **Бурунди** (укупно учешће три припадника МО и ВС)
- **Источни Тимор** (укупно учешће пет припадника МО и ВС)

Скупштина београдских војних бескућника

ДВАДЕСЕТ ГОДИНА ЧЕКАЈУ ПРАВДУ

УБеограду је 27. децембра 2010. године одржана Изборна скупштина Градске организације Београд Удружења војних бескућника Србије. На скупштини је анализиран рад у периоду 2006-2010. године и усвојени су закључци и задаци за наредни период. Скупштини је присуствовало 37 војних бескућника из 25 колективних смештаја колико их има на подручју Београда, а међу гостима је била и тачулана делегација војних бескућника из Крагујевца.

Седницу је отворио председник београдског удружења Велизар Рабреновић, који је уједно и председник Удружења војних бескућника Србије. После избора радних тела, минутом ћутања одата је почаст умрлим члановима Удружења војних бескућника.

Велизар Рабреновић поднео је извештај о раду у коме је на почетку сажето описао двадесетогодишњу муку војних бескућника Београда да дођу до крова над главом, а затим наставио: ж'Доживели смо погром ретко виђен у Европи крајем 20. века, који се нажалост преноси и у 21. век. Никада и никде о нашим правима и обавезама држава није проговорила јавно; ни влада, ни скупштина, ни Министарство одбране, ни Министарство за људска и мањинска права, ни заштитник грађана, ни тужилаштво, ни Уставни судови СРЈ, СЦГ и Републике Србије... Узлуд десетине хиљада молби, жалби, тужби, апела, више око углих столова, петиција и мирних протеста; још увек нема никаквих резултата, а држава и даље ћuti. Активност Удружења војних бескућника Београда у овом периоду се огледала у борби за враћање стечених права која су нам насиљно одузета пре скоро двадесет година, за ефикасније решавање стамбеног питања заснованог на основама неотуђивог права са приоритетом и изузимањем из реда првенства. Обавезу државе да испуни дуг према војним бескућницима Београда и Србије предвиђа и Устав Републике Србије.

Удружење се ангажовало да заштити бескућнике од покушаја исељавања из војних објеката, а да им није решено стамбено питање. Достављани су предлози за побољшање услова живота и за остваривање материјалних права војних бескућника, посебно лица смештених у војним колективним смештајима и подстанарству. Удружење се борило и за решавање проблема наплате смештаја у просторима ВУ ж'Дедиње". Разговарали смо са председником Републике Србије, председником Народне скупштине, Његовом светошћу Патријархом Иринејом, министром одбране, представницима Министарства финансија и за просторно планирање, заштитником грађана, и другим лицима, од председника месних заједница до председника градске скупштине. Организовано смо покретали акције да заштитимо

права чланова удружења пред судовима у земљи, као и пред судом за људска права у Стразбуру, организовали смо потписивање петиција и апела и упутили их релевантним чиниоцима у земљи и међународним институцијама које се баве заштитом људских права. Организовали смо мирне протесте пред институцијама Републике Србије и помогли у организовању истих у Новом Саду, Крагујевцу, Крушевцу и другим местима. Сва ова питања ће и даље заокупљати нашу пажњу и наметати неодложност њиховог решавања. Не сме се смањити обим активности удружења на решавању најважнијих проблема - стамбених питања и питања укупног живота војних бескућника и њихових породица. У наредном периоду очекујемо теже и сложеније услове за наше деловање на остваривању циља због кога и постоји УВБС" - завршио је Велизар Рабреновић.

У закључцима и задацима за будући рад доминирају два основна циља, не само за Удружење војних бескућника у Београду, него и за Удружење војних бескућника Србије у целини.

1. Остваривање стеченог права; права на стан и миран дом, који, као своју обавезу у рангу државног дуга, мора да обезбеди држава Србија,

2. Остваривање повољних услова за живот и рад породица војних бескућника, све док не реше питање става на трајним основама.

На изборној скупштини одато је признање за рад комплетном Градском одбору на челу са његовим председником. За посебан допринос и труд који су уложили ж'стари бескућници" на унапређењу рада Удружења скупштина се захвалила Бранимиру Бајићу, Николи Тресканици, Влади Гостићу и Борису Стојанову. Посебно признање за унапређење функционисања Удружења одато је секретару Јовану Иљовском и благајнику Дади Ракићу.

Скупштина се захвалила и Жельку Васиљевићу, секретару Удружења Ратних војних инвалида Србије, за несебичну помоћ у обезбеђењу просторија за рад удружења.

Допринос у раду београдског удружења дали су и Градски одбори УВБС Нови Сад, Крагујевац и Крушевача.

За председника Градске организације Београд Удружења војних бескућника Србије, односно председника Градског одбора Београд изабрани су поново Велизар Рабреновић и Нада Павићевић.

Драгослав Ђорђевић

Запис из Бање Бадање

БЛАГОТВОРНЕ ТЕРАПИЈЕ

Пре три године, одушевљени виђеним и доживљјеним у Бањи Бадањи, обећали смо да ћемо поново доћи али у зимским условима.

Понети жељом и обећањем, нас четворо, кренули смо већ познатим путем, у госте осведоченом пријатељу војних пензионера господину Властимиру Раднићу, директору и његовом невеликом а изузетном колективу.

Лековита својства бање научно су доказана 1889. године, а практично некад и свакодневно у лечењу свих врста реуматизма, последица траума и хируршких интервенција, кожних болести, екзема, посиријазе... и све то користећи пелоидтерапију, физикалну и подводну терапију, свакако по упутству и уз помоћ лекара и стручног особља. Медицински техничари Весна и Јелена, виши терапеут Мирослав, прави су виртуози у примени терапије пелоидом ручном и подводном масажом.

Особље ресторана као да се супротставило препорукама лекара у борби против килограма, нудећи нам да се и сами послужимо, па како онда да се не деси да писац ових редова одлаже операцију кука, а и "штап" кога је купио код Кинеза држи, уместо у руци, у гепеку. Мој друг Драган сада може, безбедно, да исправи прсте на руци. Агроном Миша из Лознице, кога смо тамо упознали, уместо 50 метара, без одмора, пешачио је четири километара после петнаест дана препоручене терапије. А дечак Илија, шеснаестогодишњак из Котора, коме ни познати стручњак не понуди решење против опаке посирјазе, радосно нам саопшти: после неколико купања у сумпоровитој води бање, знатно се боље осећа и оде весело са оцем на пецање.

А домаћин, директор Власта, потруди се да нам улепша боравак и лечење. Организовао је, а чини то већ традиционално, дочек Нове православне године. Уз већ уобичајено прасење и друге ћаконије, чесницу, торту, вино, причу и музiku, дочекасмо весело и ову нову годину.

Има Власта и других планова кад су војни пензионери у питању. Прочитала је у "Ветерану" чланак Павла Лучића о планираним путовањима, а у околини бање су: Текереш, Вучево, Мачков камен; недалеко су Столице, Бела Црква, Крупањ и Драгинац, затим манастир Троноша и необична, а врло уређена црква Добри Поток, саграђена комбинацијом дрвета и камена; ту је и свакако добро познати Вуков Тршић. Све су то места, која би се могла посећивати једнодневним и вишедневним излетима у комбинацији са адекватним терапијама и преноћиштем у бањи.

И поново, при одласку из бање, задовољни, освежени и опорављени остависмо Власти чекове за десет а коришћених петнаест дана. Искрено му обећасмо да ћемо опет доћи.

За нама остале Бања Бадања, несебичан дар природе човеку, обасјана сунцем, подно обронака поносног и славног Цера.

Данило Аралица

Обележен Дан УВПС Звездара

ОПШТИНА И ДАЉЕ ПОМАЖЕ

Као и сваке године, и 9. децембра 2010. у организацији Општинског одбора УВП Звездара, на скроман начин обележен је Дан Општинске организације. Као што је и ред, домаћини су позвали госте да увеличaju свечаност. Овом приликом то су били Зоран Вучковић, председник Извршног одбора УВПС, Милош Петровић, потпредседник ГО Звездара и Миле Глумац, председник комисије за доделу једнократне новчане помоћи.

Пошто су све наше свечаности делимично радне, Милован Лалић, председник Општинског одбора Звездара, кратко се осврну на протекли једногодишњи период. Брига за чланове увек је била на првом месту - помагало се свима, рекао је Лалић, а највише онима којима је и било најпотребније, наравно у складу са скромним могућностима Удружења. Један од вреднијих резултата који су постигнути је да су чланови који испуњавају услове регулисали статус неоткупљених станова, што им је омогућило да могу да их откупе. Велики број чланова остварио је право на једнократну новчану помоћ. Остварени су велики помаци у сарадњи ОпОд Звездара са Извршним одбором и комисијом за доделу једнократне помоћи.

Сарадња, разумевање и помоћ органа Управе ГО Звездара су изузетни, и

питање је да ли би резултати били овако добри да није тога. Руководство организације ће и даље чинити максималне напоре да у сложеним условима функционише и да ОпОд УВПС Звездара настави са остваривањем својих програмских циљева.

У име гостију скупу се обратио Зоран Вучковић, председник Извршног одбора. Рекао је да УВПС Звездара постиже врло добре резултате и да и Главни одбор чини напоре да да му помогне. Скупу се обратио и потпредседник ГО Звездара, Милош Петровић, поздравивши све присутне и рекавши да ће ГО Звездара и даље чинити напоре да помогне активности УВПС Звездара и њене најугроженије чланове.

Пре почетка неформалног дела, председник Лалић је, у знак признања за допринос УВПС Звездари, поделио спомен књиге са посветом Милошу Петровићу, потпредседнику ГО Звездара, и Властимиру Стојковићу, председнику МО и вредном члану и активисти Удружења.

На крају је обележавање Dana УВП Звездара настављено уз скромно послужење и лепо расположење свих присутних. Надајмо се да ће оваквих дружења бити још, што ипак највише зависи од нас самих.

Марјан Матошевић

Позив инжињерцима

СЕДМОГ МАРТА У ХОТЕЛУ „БРИСТОЛ“

И ове 2011. године инжињерици свих класа и генерација Војне академије и Подофицирске школе, обележиће Дан инжињерије ЈНА - 7. март, окупљањем на „зборном месту“, хотелу „Бристол“ у Београду, 7. марта са почетком окупљања у 12.00 часова. Ово

је прилика да се састану припадници поједињих класа, инжињеријских јединица и команди који су услед настале ситуације нису видели више година. Сви који желе и могу да дођу треба да се јаве иницијаторима дружења Милошу Чавићу (тел. 011/2505-449 и 063/636-844) и Недељку Васовићу (тел. 011/2500-561) до 1. марта ове године. Ова информација односи се и на сада активне инжињерце, како би спојили и одржали светле традиције рода инжињерије.

Милош ЧАВИЋ, Београд

Из Удружења војних пензионера у Црној Гори

НИКШИЋАНИ У НОВИМ ПРОСТОРИЈАМА

Војне пензије у Црној Гори од 1. јануара ове године повећане су за 10,7 одсто. Разлика за три године биће исплаћена у 2011. години, у две рате.

Председник Удружења војних пензионера Црне Горе Драган Тиодоровић свечано је, 28. децембра, отворио просторије за 180 војних пензионера и 330 војних ратних инвалида у Никшићу.

Заслуга за добијање просторија у војној стамбеној згради и њихово уређење припада општинском одбору на челу са председником Добриславом Бајовићем.

У пригодној бесједи при отварању канцеларије и клуба Бајовић је поздравио представнике Министарства одbrane, Главног одбора, Војних ратних инвалида, борце 91/92 и представнике јавне ријечи. Ово је најбољи новогодишњи поклон, јер смо обезбиједили просторије и коначно су створени нормали услови за рад општинских органа Удружења војних пензионера и ратних војних инвалида. За уређење просторија и опремање намјештајем, телевизором, компјутером са увођењем интернета помогли су бројни донатори који су данас присутни те им захваљујем и посебно поздрављам, рекао је Бајовић.

У наставку свечаности председник Драган Тиодоровић информисао је присутне о садржају новог закона о Пензијско инвалидском осигурању у дијелу који се односи на војне пензионере. Законом је корисницима војне пензије урачуната курсна разлика на дан преузимања документа из Фонда СОВО у износу 7,8% и разлика од 2,9% што укупно износи 10,7%. Повећање ће важити од 1. јануара, а поменута разлика за 3 године биће исплаћена у две рате 2011. године.

Међутим, опет су војни пензионери закинути за износ повећања, јер нијесу испоставане пресуде Управног суда. Потрудићемо се да добијемо све оно што нам припада у складу са Законом, истакао је Тиодоровић, честитајући присутним новогодишње и божићне празнике.

Радivoје Здравковић

РАПОРТ ИЗ УЖИЦА

Општински одбор УВП Ужице одржао је своју редовну годишњу скупштину која се традиционално одржава 22. децембра сваке године. Председник организације поднео је годишњи извештај у коме су сумирани сви резултати рада у току године. Истовремено, чланови Удружења информисани су о свим битним питањима који се тичу живота и рада војних пензионера. Поднет је извештај о утрошку финансијских средстава, а председник надзорног одбора кроз извештај је показао да је сваки динар потрошен на законит начин.

По завршетку седнице скупштине припремљен је коктел.

Живомир Гајић

Из Општинске организације УВП Младеновац

ДВА ПРИЗНАЊА ПРЕДСЕДНИКУ

Општинска организација УВП Младеновац одржала је свечану седницу поводом 17. годишњице УВПС. Свечана седница одржана је у сали општинског већа Младеноваца.

Седници су присуствовали председник УВПС Љубомир Драгањац и потпредседник Извршног одбора Слободан Пејовић. Испред градске општине Младеновац присуствовао је господин Иван Јанковић, члан општинског већа градске општине Младеноваца.

Реферат је поднео председник општинске организације Предраг Степић осврнувши се кратко на историјат Удружења. Данас ова општинска организација броји 138 члanova што износи 91% од укупног броја корисника војне пензије на подручју градске општине Младеновац и Сопот.

Општински одбор успоставио је добре односе са локалном самоуправом и месним одборима савеза инвалида рада као и са ЈП "Зелене Пијаце".

Општински одбор, као невладина организација, редовно подноси пројекат за доделу средстава од градске Скупштине Младеновац. Средства се правилно користе и иста се прав-

дају квартално. У 2009. и 2010. години ова средства су додељена корисницима војне пензије са пензијама испод просека на територији Београда.

Што се тиче болесних и непокретних КВП, нису заборављени, посебивали смо их према могућностима и чинићемо то и убудуће.

Председник УВПС изнео је ставове Удружења по питању дуга, и преласка у Фонд ПИО, истакавши да се ради на томе да КВП заузму што повољнији положај како не би били оштећени по питању положаја и пензија.

За вишегодишњи рад и захвалање Захвалници УВПС добиле су Ковина Брковић и Босилька Жиковић. Плакета УВПС додељена је Ратку Жигеровићу и Младену Новакову, секретару Општинског одбора, а Повеља УВПС додељена је Предрагу Степићу, председнику Општинске организације Младеноваца.

Градска општина Младеновац за несебично залагање и сарадњу додељила је председнику Општинског одбора УВП Предрагу Степићу признање "Мали грб" градске општине Младеновац, које му је уручио господин Иван Јанковић, члан Општинског већа

С.П.М.

бора Душко Мајкић говорио је о путу којим је прошла ова организација.

Најистакнутијим члановима додељена су признања. Плакета УВПС уручена је Благоју Станковићу, за успешно вођење организације у претходном сазиву, а захвалница УВПС уручена је Ахми Пељту, потпредседнику Општинске организације.

И Општински одбор УВП Зрењанин додељио је захвалнице за вишегодишњи допринос развоју, унапређењу и афирмацији УВПС, и то: Винки Јовановић, Паји Шерфезију и Милораду Драшковићу.

Свечаност је настављена заједничким дружењем уз роштиљ, песму и весеље.

СВЕЧАНОСТ У ЗРЕЊАНИНУ

Упштинској организацији УВП Зрењанин, 22. децембра 2010. године, на свечан начин обележена је 17. годишњица од њеног оснивања.

Свечаност је почела одавањем почасти преминулим члановима Удружења.

Евоцирајући успомене на 23. децембар 1993. године, када је формирана Општинска организација УВП Зрењанин, као и на 22. децембар, Дан ЈНА, председник Општинског од-

Белешка ПЕРО И ДРАГИЦА

Војни пензионер Петар Црногорац годинама је запажен портник у Окружном суду у Бањој Луци. Често га срећемо у главној улици града, озбиљног и увек елегантно одевеног. Кад је Перо најмлађан није тешко закључити да је неко суђење добро окончано, да су поротници доприњели да пресуда буде праведна. Тај „суд грађана“ донедавно је функционисао у судској пракси, али ето, вели Перо, тога више нема, а само неки од њих, поротника, биће анђажовани још неко време.

Перо је својим радом стекао поверење у МЗ Центар и у Бањој Луци и један је од војних пензионера који су по одласку у пензију наставили активно да раде. Међу војним пензионерима у Републици Српској има више запажених стваралаца, новинара, књижевника, трговца... Неки су власници или сувласници некретнина; један је власник фабрике чарапа, дуги има приватну амбуланту, а трећи пекару...

Перо Црногорац, из села Полача код Книна, кренуо је као петнаестогодишњак у свет, 1949. године, упознату индустријску школу у Ловрану код Ријеке. Завршио је за машинбра-

вара и могао је да остане у познатој ријечкој творници, али кренуо је другим путем. Уписао је Средњу војнотехничку школу у Илирској Бистрици, 1952. године (1. класа). Ту школу је завршио 1954. у Загребу, а затим је упућен у Крагујевац, прво место службовања, где је остао до 1957. године. После је премештен у Бању Луку, у Школски центар ОМЈ „Петар Драпшин“. Од тада до краја активне службе, 1986. године, па до данас Перо је Бањалучанин.

У Градишици је упознао општинску службеницу Драгицу Баврлић, потоњу животну супружницу, и то је, каже, по свему судећи, био главни разлог да остане у овом граду и никада не пожели прекоманду у друго место.

Перо и Драгица су скромни и задовољни људи.

Највише радости у њихов живот уносе кћерка Весна и унук Бојан.

Митар Пејић

Из општинске Организације
УВП Чачак

ГРАДОНАЧЕЛНИК С ПЕНЗИОНЕРИМА

Општинска организација УВП Чачак, 22. децембра 2010. године, за своје чланове организовала је дружење на крају године, а скуп су својим присуством увеличали градоначелник Чачка Велимир Станојевић, са сарадницима, командант гарнизона Горњи Милановац пуковник Станимир Лазаревић и чланови цивилних пензионера из Чачка са својим председником Милорадом Марићем.

Дружење и прославу отворио је председник општинске организације УВП Чачак Ђуро Јовановић, поздравивши присутне и пожелевши им добро дошлицу и добро расположење. Истакао је да је Општинска организација уз доста труда успела да реализује велики број задатака и обавеза, те да их у овој години очекују још веће обавезе.

Све наше обавезе према члановима наше општинске организације извршили смо у складу са могућностима и наставићемо да радимо како бисмо им олакшали тешкоте због непостојања гарнизона Војске у Чачку, рекао је Јовановић.

Градоначелник Велимир Станојевић поздравио је присутне, захвалио се на позиву, рекавши да ће се увек радо одазивати на наша дружења пошто је лепе тренутке провео са нама када је био у униформи по позиву у јединицу у којој је био распоређен. Одушевљен је на који начин и са каквим ентузијазмом функционише наша општинска организација у овом тешком времену и очекује да ће идућа година бити боља за све наше чланове.

И. М.

Попуњавање образца при крају

КЊИЖИЦЕ ИПАК ОВЕРЕНЕ

Општинска организација УВП Чачак организовала је попуњавање образца ПЗО-1 и ПЗО-2 (пријава здравственог забрињавања за носиоце осигурања и за чланове њивих породица) за издавање нове здравствене књижице. До сада је на територије Чачка, Лучана, Гуче и Ивањице попуњено и Команди гарнизона Горњи Милановац достављено 439 образаца за носиоце осигурања (94%) и 189 образаца за чланове њивих породица.

Општинска организација УВП Чачак са Командом гарнизона Горњи Милановац организовала је оверу здравствених књижица за 2011. годину. Пошто РЗЗО није на време да налог Здравственом центру Др. Драгиша Мишовић у Чачку да се здравствене књижице војних осигураника неће оверавати за 2011. годину и да исте важе до 30. 6. 2011 године.

С обзиром да Здравствени центар Др. Драгиша Мишовић из Чачка није гарантовао могућност да војним осигураницима са територије Чачка, Лучана, Гуче и Ивањице пружа здравствене услуге са неовереним здравственим књижицама, јер до 13. јануара 2011. године није добио никакав допис - налог - од стране РЗЗО и објашњење како да поступи у оваквој ситуацији одлучуено је да се организује овера здравствених књижица како кори-

Из Удружења грађана "Подморничар" УЧЛАНИО СЕ И ГЕНЕРАЛ МИРКОВИЋ

Пред крај прошле године у Београду је одржана редовна годишња скупштина Удружења грађана „Подморничар“ и 10. интернационално дружење подморничара.

На скупштини Удружења, одржаној у Дому ваздухопловства у Земуну, председник УО Драган Косановић поднео је годишњи извештај о раду Управног одбора, као и финансијски извештај за прошлу годину.

Након усвајања извештаја скупштина је усвојила и нови Статут Удружења, који је био у јавној расправи од почетка године.

Пошто је новим статутом про-мењен број чланова УО у исти су изабрани нови чланови и то: Милисав Мијовић, Владо Огар и Зоран Радосављевић.

Дефинисани су задаци за ову годину:

- Завршетак рада и штампање монографије,
- Сарадња са МО Србије око пребацивања мале подморнице у Београд,
- Сарадња са удружењима подморничара и сродним удружењима и др.

По завршетку рада скупштине присути су наставили са дружењем у ресторану „Корјени“ које је протекло у чувеном подморничарском духу и весељу. Сусре-

ту су присуствовали подморничари из Хрватске и Црне Горе, а у дружење се учланио генерал у пензији Стеван Мирковић.

Иначе, Управни одбор удружења своје редовне седнице одржава сваког другог петка у месецу на броду Удружења пилота „Курјаци са Ушћа“ или у „Школи за бродарство, бродоградњу и хидроградњу“ у улици Милоша Потцерца бр.2. Рад одбора је јаван и сви заинтересовани чланови могу учествовати у раду. Брод се налази у близини трамвајског моста који повезује аутобуску станицу са Новим Београдом са леве обале реке Саве.

С.П.

ПОДМОРНИЧАР

За сва питања везана за активности Удружења заинтересовани се могу обратити члановима Управног одбора на њихове телефоне или на e-mail: beograd@podmornicar.com

Контакт телефони:

Драган Косановић 062/409-015; Здравко Гајић 063/350-603; Зоран Николић 064/292-7673; Владимир Милатовић 063/642-821. Слав пилота „КУРЈАЦИ СА УШЋА“.

чици војних пензија не би имали проблема када траже здравствену заштиту у здравственим установама. Оверили смо 501 здравствену књижицу или 74%.

Истовремено општински Одбор је искористио ову прилику да ажурира податке о корисницима војне пензије и да изврши учење оних чланова који то до сада нису урадили. Поједини чланови искористили су свој долазак у просторије општинске организације и том приликом су поднели захтев за једнократну новчану помоћ.

Ило Михајловски

Из Општинске организације
УВП Крушевац

УСПОМЕНЕ КОЈЕ НЕ БЛЕДЕ

Сећајући се „Дана ЈНА“, чланови Општинског одбора УВП Крушевац, приредили су 22. децембра ове године дружење у етно амбијенту ресторана „Дон Жон кула“ у Крушевцу. Ово незаборавно и пријатно дружење приређено је за све чланове Удружења, који су имали жељу да присуствују. Уз песму и игру, утици и успомене из тог периода текли су као на филмској трaci.

Општинска организација УВП Крушевац на ово дружење позвала је и угостила команданте јединица и школа у гарнизону, затим чланове Друштва за неговање традиција ослободилачких ратова, као и представнике других организација и удружења, са којима ОпОд УВП Крушевац традиционално сарађује.

Овим незаборавним дружењем, и ове године, војни пензионери из нашег Удружења окупили су се како би, сумирајући резултате постигнуте у претходној години, ведри и расположени дочекали Нову 2011. годину.

Чланови Удружења са својим гостима провели су изузетно лепо и весело поподне у лепом етно амбијенту ресторана, уз пријатну музику оркестра Радио телевизије Крушевац и солисткиње Раде Бајић, присећајући се лепих тренутака проведених управо на тај дан.

Поздрављајући присутне госте и чланове Удружења и пожелевши им пријатне тренутке, добро здравље и све најлепше у Новој 2011. години, председник Ђурђе Радмановац кратко се осврнуо и на најважније задатке које је Удружење у протеклој години реализовало. Поглавар је истакао важност посета старим и болесним члановима, пријем и обраду захтева за ЈНП, поделу школског прибора деци палих бораца и ратних војних инвалида... Истакао је да су свим члановима упућена писма и обавештење о актуелностима битним за живот и рад војних пензионера као и о могућности претплате на лист „Војни ветеран“.

Може се констатовати да је претходна година била више него успешна, а оно што је незаборавно и угодно, јесте другарско вече, вече ретког расположења, макар и у свој близи и крајњој неизвесности око положаја и будућег статуса КВП у укупном систему социјалног и здравственог осигурања.

А. С.

Запис из Крушевца

ЈЕДНА ЛЕПА АКЦИЈА

Један од редовних задатака Општинског одбора УВП Крушевца је помоћ деци палих бораца и ратних војних инвалида.

Годишњим планом рада Општинска организација УВП Крушевац планира две хуманитарне акције: поделу школског прибора деци свих узраса, поводом почетка школске године и поделу новогодишњих и божићних пакетића за малишане испод десет година старости.

Реализацију хуманитарне акције „Један пакетић - много љубави“ за децу палих бораца и ратних војних инвалида испланирао је до детаља Општински одбор са председником Ђурђем Радмановцем, на чelu, због чега је она у потпуности успела.

Наиме, већ почетком новембра послати су дописи потенцијалним донаторима, за које смо сматрали да ће својим скромним прилозима помоћи ову хуманитарну манифестацију.

Затим смо одржали седницу

„Белој сали“ Културног центра Крушевца.

Захваљујући донацији „Телекома Србија“ у износу од 100.000,00 динара, ове године успели смо да осим деци палих бораца и ратних војних инвалида, пакетиће поделimo и свој деци КВП узраста до 10 година.

Иначе, пакетићи су били у виду слатког пакета у износу од 1235 динара и ваучера у вредности од 1.500,00 динара за куповину играчака.

Заједнички снимак на крају дружења забележио је још једну успешно реализовану акцију Удружења.

У просторијама Удружења војних пензионера у Крушевцу, 13. јануара 2011. године, одржана је свечана подела књига деци палих бораца и ратних војних инвалида, у присуству деце и родитеља. Повод за још једну проверу хуманости, добре воље и основних људских вредности, били су Новогодишњи празници - Божић и православна Нова година.

Општински одбор годинама уназад води бригу о деци и труди се да својом активношћу и организовањем хуманитарних акција решава настале проблеме, пружајући подршку и дајући скромне поклоне малишанима, којима је

ОпОд на којој су до детаља биле испланиране обавезе сваког члана, договорили се о месту одржавања, броју деце за које треба припремити пакетиће, о садржају пакетића и друго.

Ову хуманитарну акцију новчаним прилозима су подржали „Телеком Србија“, ЈКП „Водовод“ Крушевац, д.о.о. „Брана комери“ Крушевац.

Подела пакетића уз представу са Деда Мразом и неизбежним фотографисањем одржана је у

то најпотребније. Одбор нема предвиђених средстава за ту намену, а приход од чланарине је око 14.000 динара, тако да Удружење овакве акције реализује захваљујући донацијама друштвених и приватних фирм и појединача. Раније је број донатора био већи, али сада опада због тешке финансијске ситуације, тако да многи хумани људи нису могли да се одазову нашем позиву за донацију.

mr Александар Симоновски

Животна прича Славке Гаши

НИКО НЕ ЗНА ШТА ГА ЧЕКА

Тешка животна прича: Славена-Славка Гаши
у разговору с Радомиром Јовановићем

Чудни су путеви Господњи. Нико од нас не зна каква га судбина чека. Размишљајући о проблемима који нас сналазе у свакодневном животу, чини нам се да су наши проблеми и муке које преживљавамо најтежи. Али када чујемо да и од лошег има горе, останемо без речи, неми над судбином особа из комшијука које често на улици срећемо, а неретко на њиховим лицима видимо и понеки осмех. Тек тада схватимо колико човек може бити јак.

Тежак живот је живела и данас преживљава Славена - Славка Гаши, корисник војне пензије из Зајечара. Супруга која је сахранила мужа и мајка која је сахранила своје троје деце. Сада, у 87. години живота живи сама. Раздвојила их је зла судбина и сплет околности који би могао послужити за романе руских класика или сценарио холивудских високобуџетских продукција. И поред свега, Славена каже да јој старост није толико тешка колико јој тешко пада самоћа. А да би лакше пребродила самоћу и муку коју има, помажу јој комшије и чланови Удружења војних пензионера из Зајечара, међу којима посебно истиче помоћ секретара УВП Зајечар Радомира Јовановића.

Славена је рођена 1925. године у планинском селу Кострошевци, месна заједница Клисура, општина Сурдулица. Одрасла је у сточарској породици, где је кроз детињство и одрастање преживела тешкоће Другог светског рата. После ослобођења, у њено село долазе јединице ЈНА ради обезбеђења државне границе према Бугарској. Тако, после прекоманде, за командира карауле „Кострошевци“ долази млади подофицир Емин Гаши, родом са Космета из Пећи.

Родила се љубав на први поглед. Млади су се заволели и венчали. Недуго затим, водник Гаши бива премештен у Младеновац, па у Књажевац, а 1948. године добија распоред у Зајечару. На том путовању верни пратилац му је била Славенка. У Зајечару Емин службује непрекидно до 1964. године, када одлази у пензију. У заједничком браку, Емин и Славена су добили кћерку и два сина. Болест им је рано узела кћерку, коју су сахранили у Зајечару.

Поштујући једно друго, синовима дају српско и албанско име - Миодраг и Гани. Након пензионисања, Емин и Славена доносе одлуку да се са сином Миодрагом преселе у Пећ, а млађег Ганија Славена оставља код сестре Вере, која није имала децу, да јој буде узданица.

Суморне деведесете породици Гаши донеле су невоље. Син Миодраг, по мајци и имени Србин, а по оцу и презимену Албанац, није успео да се снађе у новонасталој ситуацији. Прво доживљава љубавни пораз, јер због презимена које носи, девојка Црногорка коју је волео, није добила дозволу да се уда за њега. Да би зло било веће, Миодраг губи посао. Сломљен, одаје се алкохолу и тоне у депресију из које „проналази решење“ тако што на очи оца и мајке извршава самоубиство скачући са петог спрата из породичног стана у Пећи. Славена сахрањује своју узданицу и дiku у Пећи 1991. године. Након смрти сина Миодрага, не сназаће се у вртлогу догађаја на Косову и Метохији, Славена и Емин доносе одлуку да продају имовину у Пећи и да се преселе код сина Ганија, односно да се тачно после тридесет година врате у Зајечар.

У Зајечару, некада индустријском центру Тимочке Крајине, услед санкција

и ратова који се воде после распада бивше СФРЈ, предузећа падају под стечај и син Гани губи посао, као и његова тадашња супруга. Немаштина, беда и безнађе утичу на то да се Гани разведе од супруге која га напушта и препушта му на бригу и васпитање сина Нинослава. Све те невоље као да нису биле довољне, па 2002. године Славена остаје без животног сапутника. Умире Емин и Славена га сахрањује на гробљу у Зајечару. Остаје јој утеша син Гани и унук Нинослав, о којима води бригу и са којима настоји да очува породично гнездо. Али, то није крај Славениним тешким животним искушењима. После Еминове смрти Гани пада у депресију и одаје се алкохолу. Губи вољу за животом и после дуге и тешке болести јануара 2009. године Гани умире.

Све оно што је Славена преживела, утицало је на њено здравље. Оболела је од дијабетеса, тешко се креће и почели су да је издају вид и слух. Жели, каже, да што пре умре, али не може. „Мора све да се заврши на овом свету, изгледа да сам још нешто остала дужна,“ вели Славена.

Унук Нинослав је у међувремену стекао породицу и живи са супругом. Славена је сама у стану који је стекла са супругом и који је требало да остане Ганију. После смрти Ганија, стан су наследили Славена и унук Нинослав који са супругом живи у изнајмљеном стану. Славена им помаже колико може, али из месеца у месец реална вредност пензије пада, тако да су се нагомилали дугови за комуналне. Због тога јој је, каже, „искључен интерфон од стране председника скупштине станара.“ Рачун за струју сваког месеца је све већи због најомиланог дуговања и камата.

У овим зимским данима, Славену обилазе комшињице да виде да ли јој нешто треба. Повремено је обиђе и унук Нинослав који нема стално запослење. Обилази је, каже и бивша снаја, супруга покојног Ганија, донесе јој домаћих јаја, сира и оно што може од својих уста да одвоји.

У тренутној беспарици, највећу помоћ Славени пружа Радомир Јовановић, који једном у десетак дана дође да обиђе Славену, донесе лекове из Гарнизонске амбуланте за редовну терапију и каже јој шта има ново у Зајечару. Најбоља другарица из млађих дана, Мара Радић је заштала у године па ни она не може самостално да дође и види шта има ново код Славене. Тако, секретар УВП Зајечар има улогу курира-гласника и наизменично обавештава другарице о новостима код друге.

На крају разговора, Славена Гаши је хтела да се захвали Удружењу војних пензионера које је до сада према њој испунило мисију и задатак због којег је основано. Посебно и лично се захваљује Радомиру Јовановићу, којег гледа као члана породице и захваљује му се на личној помоћи и подршци породици Гаши у данима када је било најтеже.

На растанку смо пожелели Славени све најбоље, а посебно добро здравље. **Јово Бенџун**

Обележен Дан Медија центра "Одбрана"

НАГРАДА "ИВАН МАРКОВИЋ" НОВИНАРУ "БЕТЕ"

Капетан бојног брода Петар Бошковић уручује награду новинару поручнику Александру Петровићу

Свечаност поводом обележавања Дана Медија центра „Одбрана“ одржана је, 24. јануара, у Дому Војске Србије. Поздрављајући госте, директор Медија центра „Одбрана“ потпуковник Славољуб Марковић подсетио је да се 24. јануар 1879. године везује за почетак војне штампе, али и за излазак првог броја „Ратника“ првог званичног гласила српске војске. Осим тога, како је нагласио, данашња свечаност је посебна јер означава прву годишњицу постојања Медија центра „Одбрана“, специјализоване установе Министарства одбране као носиоца информативно-издавачке делатности у систему одбране.

„Протекла година, за нас, била је реформска, јер је у оквиру реорганизације и рационализације Министарства, завршен процес обједињавања новинско-информативне и издавачке делатности у систему одбране“, истакао је потпуковник Марковић, додајући да су овим потем новинари, фотографоптери, дизајнери и стручњаци за организацију и промоцију догађаја окупљени на једном месту, а такође и подмлађени новим снагама.

Према његовим речима, новинари и фотографоптери те куће, пером и камером забележили су више од 600 догађаја, објављено је 30 одсто више наслова него прошле године, а врата Дома била су отворена за 40 хиљада гостију на 177 дугађаја у 2010. години. Почетак ове године, нагласио је, обележила је изложба слика Саве Шумановића, коју је до сада посетило више од 13 хиљада љубитеља ликовне уметности.

Начелник Управе за односе са јавношћу капетан бојног брода Петар Бошковић нагласио је да „уколико смо својим радом и активностима бар делом допринели угледу Министарства одбране

и Војске Србије, сматраћемо да је протекла година била успешна“. Он је као најважније активности Управе у протеклој години издвојио формирање Медија центра „Одбрана“.

Од Новинског центра, Војноиздавачког завода и Дома Војске, формирана је једна установа. Осмислили смо и Групу за маркетинг, а у састав Управе ушла је и Војна штампарija. Тиме смо, такође, све ставили под један кров. Осим тога, израдили смо „Приручник за односе са јавношћу“ и „Приручник за наступе у медијима“ који су намењени свима у систему одбране. Наставили смо са медија тренинзима, од којих бих издвојио онај који смо радили у сарадњи са Цеферсон институтом, медија тренинг за топ менаџмент Министарства и Војске“, нагласио је капетан бојног брода Бошковић.

Према његовим речима, тежишне активности Управе у протеклој години биле су кампање „Буди професионалац“ и пријем у Војну академију и Војну гимназију.

Као један од најважнијих задатака за следећу годину Бошковић је подвукao пресељење Штампарije у зграду Војногеографског института, која и грађена за те намене.

Државни секретар Министарства одбране др Зоран Јефтић истакао је да су Управа за односе са јавношћу и установе у њеном саставу дале значајан допринос у афирмацији резултата рада Министарства одбране и Војске Србије у реформацији система одбране, професионализацији и подизању угледа Војске.

Према његовим речима анализом више од 16.000 видео прилога у медијима о систему одбране утврђено да је број негативних прилога свега два посто, што је и најмање у последњих пет година. Истраживање јавног мњења које је урађено

крајем прошле године показало је да Војска ужива највеће поверење грађана Србије, нешто више од 70 посто.

Традиционално, на свечаности су додељене награде за изузетне успехе током претходне године. Први пут ове године на свечаности је уручена Специјална награда Министарства одбране за најбољу промотивну телевизијску емисију, а овогодишњи добитници награде су Јована Јанковић и Срђан Предојевић, за емисију „Добро јутро! Јована и Срђан“, емитовану 6. маја 2010. године на ТВ Пинк, поводом обележавања 180 година Гарде Војске Србије.

Жири за доделу новинарске награде „Иван Марковић“ оценио је да овогодишња конкуренција новинарских радова, приспела на конкурс, представља веома солидну медијску продукцију, тематски и жанровски врло разноврсну. Циљ награде јесте подстицање новинара који прате активности Министарства одбране и Војске Србије на квалитетно извештавање у домаћим писаним и електронским медијима, афирмација и јавна верификација њиховог стваралаштва и сећање на Ивана Марковића, једног од најдаровитијих војних новинара и уредника у листу „Војска“, који је 2003. године преминуо у 43. години живота. Жири за доделу новинарске награде „Иван Марковић“ радио је у саставу проф. др Раде Вељановски, председник (Факултет политичких наука, Београд), Сања Лубардић (ТВ Студио Б), Ненад Ковачевић (лист „Данас“), Звонимир Пешић (пуковник у пензији, бивши директор и главни и одговорни уредник „Војске“) и Данијела Марјановић (Управа за односе са јавношћу Министарства одбране).

Награда „Иван Марковић“ додељена је новинару „Бете“ Војкану Костићу за документарни телевизијски филм „Преферија војник“, урађен у ТВ продукцији „ЕАИ“, емитован у оквиру серијала „Интеграције“ на програму РТС2 и на још 38 локалних ТВ станица у мрежи АНЕМ. Награду, коју чине Плакета и новчани износ од 60.000 динара, уручио је др Зоран Јефтић.

На свечаности су проглашени и најуспешнији новинар и сарадник магазина „Одбрана“, а ове године награђени су новинари поручник Александар Петровић и војни аналитичар Александар Радић, којима су награде уручили начелник Управе за односе са јавношћу капетан бојног брода Петар Бошковић и главни одговорни уредник магазина „Одбрана“ мр Раденко Мутавић.

Начелник Генералштаба Војске Србије генерал-потпуковник Милоје Милетић уручио је награде најбољем спортисти и спортској екипи Војске Србије, изабраним у традиционалној акцији „Одбране“. Жири је одлучио да за најбољег спортиста Војске Србије у 2010. години прогласи кадета Стевана Стојановића, цудисту, а Стрељачки клуб „Академа“ за најбољу спортску екипу.

С.М.О.

ГДЕ СУ ПАРЕ ВОЈНИХ ПЕНЗИОНЕРА

Већ шест година траје мукотрпна борба војних пензионера и Владе Србије, односно њеног Министарства одбране, које би требало да је и министарство војних пензионера. Од 2004. године скоро сваки од 50 хиљада војних пензионера тражио је своја закинута права преко суда, као да је грађанин неке друге државе.

Влади Србије и њеном Министарству одбране сада је најважније да уђемо у Европску унију и да остану на власти. Како и од чега живе њени грађани - то питање тренутно није на дневном реду.

Војни пензионери годинама највишту на рад, ред и дисциплину, на поштовање личности сваког човека, упорно траже да им држава врати достојанство личности и „плати“ оно што су деценијама кроз васпитање младих дали држави и своме народу. Потврда томе су изграђени многи путеви, мостови, спашена имовина, људи, обука за многа занимања, патриотизам и љубав. Од 5. октобра када је почела „нова историја Србије“ све то је изbrisano. Више нема народне војске, нема државе и народа коме ће се војска заклињати на верност, нема задатака које ће Војска Србије бранити... њени простори су сада скучени од Охaja до Авганистана.

Све то војни пензионери врло тешко схватају, прихватају и преоблевају. Свemu томе придодају се неки несмртни потези Владе па и органа Министарства одбране на њихову штету.

Да би Влада Србије решавала свакодневне проблеме и уједно да одговара обавезама ЕУ она оснива разне агенције, канцеларије, институције, уводи неке заштитнике грађана и поверилике информација, и још много тога без чега смо раније пристојно живели. Постојеће државне службе решавале су те проблеме, а да нису биле канцеларије, агенције, савети...

За рад побројаних нових институција потребан је новац који је предвиђен буџетом, иако многи грађани не би могли да поброје шта су добро доживели увођењем ових институција. Влада Србије је за њихов рад у буџету предвидела за 2011. годину 986 милиона динара. Колико ли би се пензионерских питања решило овим новцем, а тек проблем оних појединача који имају „безобразно мало“, како би председник Тадић рекао за оне који су безобразно богати.

Ево разних агенција и канцеларија чији рад грађани још нису осетили и разумeli:

-Заштитник грађана ове године има у буџету 149 милиона, прошле 122 милиона,

-Државна ревизорска институција

има 425 милиона, прошле године само 91 милион,

-Агенција за борбу против корупције има 166 милиона, шест више него лане,

-Поверилик за информације има 126 милиона, десет више него лане,

-Поверилик за равноправност има 96 милиона, 57 милиона више него лане,

-Савет за борбу против корупције има 24 милиона, као и прошле године.

За све ове агенције може се поставити питање: од чега или од кога нас бране - штите када не могу да нас одбране од сопствене државе. Саша Јанковић ће грађане Србије штитити од „свега и свачега“ за свега 149 милиона динара, само 27 милиона динара више него прошле године.

Није нам јасно које ће информације да штити Родолјуб Шабић када се многим државним службама одузима право да својим мерама штите свој рад и резултате рада, када у свакој установи имамо странце који нас уче, планирају и одобравају оно што треба да радимо. Но, свеједно Шабић и сарадници имаје сигурних 126 милиона динара, десет више него прошле године.

Највећа радост за грађане Србије била је када смо информисани да је Влада Србије основала независни орган - Државну ревизорску институцију (ДРИ). Радост је трајала врло кратко, јер је неки књиговођа нешто забрљао у висини од седам милијарди динара, којима се још не може ући у траг. ДРИ се више не чује, не зна се

да ли су им „поткресана крила“, тек они добише за 2011. годину 425 милиона, 334 милиона више него прошле године. Радослав Сретеновић, членник ове институције, више се неjavља. Ми немамо разлога да сумњамо да ће му са овим буџетом бити пошије него прошле године.

Савет за борбу против корупције, на чијем челу је Верица Бараћ, увидео је да је веома јака спрега крупног капитала и политичке власти па су трошкови Савета и ове године на висини прошлогодишњих - само 24 милиона динара.

Агенција за борбу против корупције изгледа да је виши орган у односу на Савет, па је зато за ову годину добио из буџета Србије шест милиона динара више - укупно 166 милиона динара. Тешко њима корумпиранима које ће ова Агенција ове године поткакити. Зоран Марковић, членник ове агенције, све своје активности уклаја у ових 166 милиона. Видећемо, осетићемо колико је јака и самостална ова агенција.

Тако у овој нашој лепој Србији свако нађе некога ко ће о њему бринути, помагати га, штитити. О војним пензионерима нема ко да брине. За сада, бар тако изгледа, тражи се име неког државног тела које ће бринути о нама војним пензионерима. Када ће се то дододити - не зна се. Али могло је без много чега напред наведеног.

О овим разним агенцијама, канцеларијама, недавно је широко писала и Политика.

Стеван Стојановић, Шабац

Карикатура Николе Оташа

Поводом штампања специјалног прилога у „Ветерану“

ПРИМЕР ЗА ИНФОРМИСАЊЕ

Специјални прилог о актуелној проблематици остваривања права војних пензионера, који је као бесплатни примерак на 12 страна штампао „Војни ветеран“ за месец новембар 2010. године, наишао је на велико задовољство војних пензионера у Нишу.

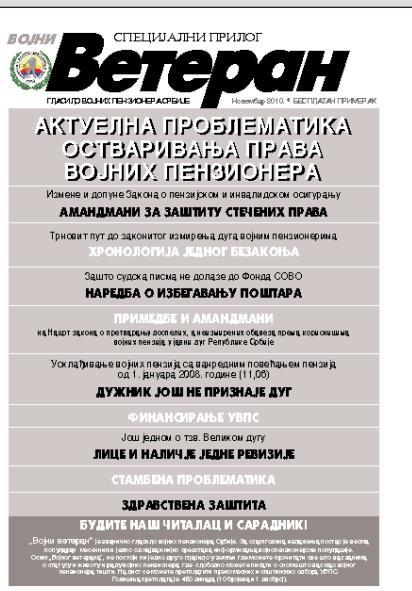
У разговору са већим бројем војних пензионера, могло се чути да је Главни одбор УВПС учинио изванредан потез штампајући текстове о најважнијим питањима која оптерећују војне пензионере.

Оно што је значајно, у Нишу је скоро сваки војни пензионер добио специјални прилог. Захваљујући ангажовању председника месних одбора УВП, а посебно секретара, војни пензионери су (у поштанском сандучету) добили веома исцрпне податке о најважнијим питањима која их тиште. У месној организацији УВП „Обилићев венац“ у Нишу, која броји око 400 чланова, секретар Момчило Илић, пошто је на прилозима исписао адресе, поделио је преко 300 примерака и многи војни пензионери су били обрадовани када су у свом поштанском сандучету, угледали прилог.

Нема сумње у то да су војни пензионери презадовољни овим начином информисања и истичу да је Главни одбор учинио праву ствар и на најбољи начин информисао чланове УВПС.

Штампање специјалног прилога, свакако је изисквало и одређене трошкове. Међутим, овакво информисање је, према оценама многих, изузетно корисно. Надамо се да ово неће бити последње штампање актуелних информација из живота војних пензионера.

Ранко Бабић

САНКЦИЈЕ ЗА ВОЈНЕ ПЕНЗИОНЕРЕ

Група војних пензионера једне месне заједнице, на редовном састанку, поред осталог, расправљала је и о неуспеху ПУПС-а да се избори за враћање дуга бившим припадницима ЈНА од 2004. и 2008. године. Наиме, три организације ПУПС-а месних заједница Новог Београда, расформирање су а да нико од надлежних није дошао да нам објасни разлоге расформирања, сеам неким појединцима. Требalo је да имају у виду да су својевремено главни креатори формирања ПУПС-а управо били војни пензионери ових месних заједница. Нажалост, за ове функционере, главна сметња су управо били наши представници из ових МЗ. Можда је управо разлог што су војни пензионери на састанцима тражили кривце. Наши представници ПУПС-а

за цело ово време постојања нису имали снаге да се код Владе па и у Скупштини изборе за понижене војне пензионере. У предизборним обећањима било је лепо чути како ћемо проблем дуга вратити само ако се што масовније организујемо и имамо своје представнике у Скупштини. Али, нажалост, изневерена су наша очекивања.

У жучној расправи један од пензионера објаснио је да су за нас уведене санкције: 2004. и 2008. године. У таквој расправи бивши припадник ПУПС-а који сматра да је још у расформираном одбору, био је најгласнији. Мени је Кркобабић земљак и ја ћу лично ићи код њега кући. Наш орган је ту пао, рече он. Чији орган, упитах га ја. Па наш, потврди он. Ја видим да се ту озбиљно заоштрила ситуација и чекам тренутак да се мало нашалимо. Онда ћу ја њему, чекај мало, ови војни пензионери нису у одбору ПУПС-а, а као што знаш ја сам напустио ПУПС. Према томе, изгледа да је само твој орган пао. Човек се

збуни а ми се сви слатко наслејасмо.

Ето како се војни пензионери и у најтежим ситуацијама знају нашалити на рачун свог другара и Партије.

М. Каран

ИНФЛАЦИЈА СТРАНИХ РЕЧИ

Наш „Војни ветеран“ прати већину гласила која излазе у земљи, и електронска такође, па оно најзначајније у њима преноси и нама, читаоцима „Ветерана“.

У новембарском броју мени је привукао пажњу позајмљени чланак из „Правде“, под насловом „Хоће да нам одузму најлепшу реч“ - којом нам Европска Унија сервира своје нове речи, наводно лепше од наших.

За сада код нас Срба „све пали“ само ако је страно па ће и овај предлог ЕУ код нас наћи плодно тле. О овом питању често размишљам. Како да сачувамо наш језик и писмо?

Набројају само неке стране речи, којих се сетим, а за које имамо наше речи. То су нове наметнуте речи у нашем речнику, или речи које су раније врло ретко употребљаване: аболиција, транзиција, приватизација, енклава, ентитет, тајкун, ММФ, Народна канцеларија, разне агенције, европска интеграција, инсајдер, европски стандарди, лустрација, корупција, мито, правна држава, штрајк глађу, интеграција, партнерство за мир, омбудсман, заштитник људских права, народна кухиња, центар за људска права...

Можда неке речи нисам тачно на-вео, али ја их тако чујем од политичара када нам се директно обраћају са ТВ екрана. Верујем да ће наведене новоусвојене речи помоћи нашој влади када ових дана буде давала одговоре на оних 4000 питања „домаћег задатка“ ЕУ, али ми, обични грађани, не знамо право значење многих од наведених речи. Како ли би у Европској унији разумели наш-владин одговор ако би био написан нашим речима, по Вуковом речнику, преведеним на једини светски језик-Енглески. Ово наглашавам само зато што смо, такође, у нашим школама укинули све друге стране језике како би се, вероватно, лакше сналазили у овом једином светском језику. За сада цела Србија, због америчких филмова и других емисија из културе - муша Енглески. Неће много проћи времена када ћемо муцати Српски.

С. С. Шабац

Војни пензионер Милорад Бashiћ, сликар и вајар, носи још једно звање - Витез мира и племенистости. У његовој војничкој каријери има дosta тога што га карактерише као светрану и изузетну личност.

Милорад Бashiћ, мајор у пензији, рођен је у селу Мачковац, недалеко од Крушевца 1942. године. Први разред основне школе завршио је у истом месту. Одмах потом, пошто му је отац био официр ЈНА, мења места пребивалишта те у Краљеву завршава други, а од трећег до осмог разреда стиче знања у Основној школи у Вучитрун (код Косовске Митровице).

Гимназију завршава у Крагујевцу где је показивао изразит ликовни талент. Ту га је, као ванредно талентованог ћака, професор ликовних уметности усмешавао да оде на ликовну академију. Отац официр кратко му је рекао: „За тебе постоји само једна академија - војна!“

По завршетку Војне академије започиње службу у Скопљу, наставља у Титовом Велесу, а у Шибенику окончава своју војну каријеру, у 39. години живота као „политички неприлагодљив“ и „неподобан“, или то је прилично дуга прича за ову прилику.

Оно што је из тога периода вредно пажње јесу његове културно-уметничке активности. Посебно оне које се односе на област ликовног стваралаштва.

У Скопљу се, поред обављања редовних војничких обавеза, активно бавио сликањем и вајањем.

У Титовом Велесу је био члан Савета „Рацинови сусрети“ где су се традиционално, сваке године, одржавале пејсничке манифестације високог нивоа.

У Шибенику се, одмах по доласку у овај град, укључује у племенит рад, на осмишљавању манифестације под називом „Фестивал детета“. За допринос и сарадњу добија 11 посебних признања.

По отпуштању из ЈНА, да би ћерки, сину и себи обезбедио најосновније животне потребе, 1986. одлази у Аранђеловац! Ту ради - као каменорезац и као вајар. Својом вештотом руком, слухом, умом и неким посебним сензибилитетом доживљава, осећа и упознаје различите врсте камена. Ту је поред планине Венчац, преоглогатом белим и бело-сивим мермером. Недалеко је и планина Букуља која је набрекла гранитом сиве боје високог квалитета.

Ради, клеше, али о камену и размишља. Са задовољством сазнаје све о венчачком мермеру који се овде, поред Аранђеловца, експлоатише од 1881. године. Сазнаје да се први експонат израђен од овог чуvenог мермера чува у Музеју предузећа „Венчац“.

Камен га као магнет привлачи. Размишља, схвата да камен, као основни архитектонски (грађевински) материјал, са одређеним физичко-хемијским карактеристикама и декоративним вредностима, пружа шансу за експлоатацију широке намене. Па годинама клеше, ради и даље размишља да унапреди своје способности у „друговању“ са каменом како би створио скулптуре високе уметничке вредности.

Две приче о једном пензионисаном мајору

ВИТЕЗ МИРА И ПЛЕМЕНИТОСТИ

Постаје учесник Симпозијума под називом „Мермер и звучи“, који се у Аранђеловцу, као културна манифестација, одржава дужи низ година. Скулптуре које је тамо урадио остала су као траг његовог уметничког стваралачког рада.

Кроз скулптуру представио је свој таленат, снагу, чврстину волje и карактера.

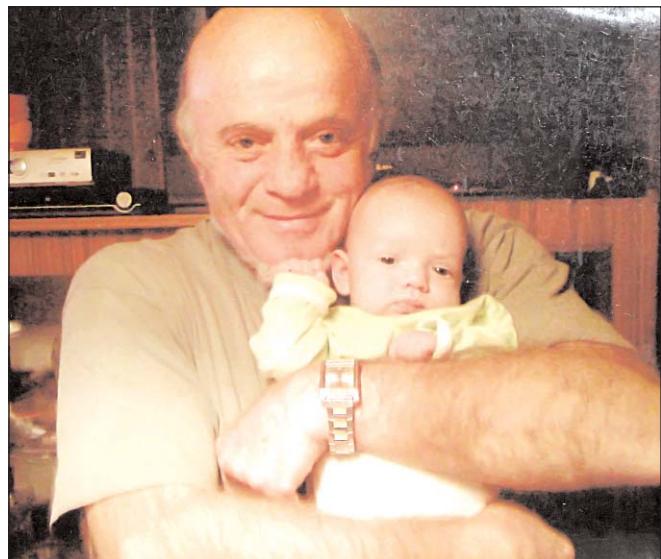
Али, он је и „ликовна душа“. Сликање му је љубав од гимназијских дана када га је, изврсни ликовни педагог, проф. Светислав Младеновић „открио“, гајио и упућивао на уметничку академију, да буде сликар.

Бashiћ у Аранђеловцу оснива приватну школу за ликовне таленте под називом „Миллес“ са намером да открије, препозна ликовне предиспозиције полазника, да развије и негује њихове ликовне изразе и да их упути на даље ликовно стручно образовање у Нишу или Београду, у зависности од афинитета према областима ликовног изражавања.

Сви полазници школе „Миллес“ су, пре или касније, наставили своје образовање у уметничким школама и академијама. Једна од полазница није кренула тим путем, него је остала везана за Аранђеловац, а посебно за свог „учитеља“. Из љубави према уметности, родила се и љубав! Његова супруга Бети Коцић-Бashiћ је сада изврсни сликар, симболиста, али и веома успешан иконописац.

Ако је напред било речи о Бashiћевим културно-уметничким активностима у свим местима где је „по службеној дужности“ живео (Скопље, Велес, Шибеник), али и „приватно“ по разним градовима бивше СФРЈ, није несхвательиво што је имао прилике, као веома способан, амбициозан и динамичан човек да упозна много познатих личности: из области културе и уметности.

После сваког сусрета, био је богатији и срећнији! Имао је среће да разговара и сарађује са људима као што су: Десанка Максимовић, Мира Алечковић, Љубивоје Рашумовић, Божидар Јакац, Иван Генералић, Мића Поповић - Милић од Мачве, Оља Ивањицки и Влада Величковић,

Никола Мартиновски, Никола Кусовац...

Приликом посете Београду, чувеним космонаутима је поклоњена слика Милорада Bashiћа - Миллеса под називом „Момент Апола 11“.

Његови саговорници су били Жак Кусто, чувени светски истраживач морских дубина, иначе поморски мајор, Јован Рашковић, неуропсихјатар, коме је Милорад спасио живот.

У Шибенику је, као официр, прошао кроз ронилачки курс. Не треба наглашавати да ова дисциплина захтева психо-физичку снагу, способност оријентације, осећај присебности и сигурности, добре рефлексе... Све те особине Bashiћ је применио приликом спашавања колеге - рониоца, који се из непознатих разлога (или можда због пуцања чира) почeo да гуши и дави. Спасивши га од сигурне смрти, Bashiћ га је отпратио до болнице и притом му дао своју крв. Од тада је Bashiћ богатији за један људски живот.

Друга прича дешавала се такође у Шибенику. Једног поподнева, на шеталишту овог града налазило се на стотине грађана, војника и морнара. У једном локалу му је супруга са ћерком у друштву Јована Рашковића. Интуиција једног добро обученог војника-мајора најгла�а га је да провери сигурност објекта где се, тренутно налазио Јован Рашковић. Открио је испод зида објекта темпирну бомбу са пластичним експлозивом велике разорне моћи. Смелом и хитном интервенцијом (уз помоћ својих војника) успео је да деактивира бомбу и тако спа-

си животе више стотина невиних људи.

Као хуманиста он је вишедеценијски добровољни давалац крви.

Он се самоиницијативно пријавио на ВМА и завештао свој бубрег. Дао је изјаву и оснажио је само једним условом: да човек који ће добити овај његов живи орган буде друштвено користан, да без проблема може да настави да живи и ради.

Када су „надлежни“ из Републике сазнали за многа дела хуманости, а посебно пожртвованости на деактивирању бомбе у Шибенику, државни званичници су га, на свечаној церемонији у Дому народне скупштине, прогласили „Вitezом мира и племенитости“!

На церемонији су му одмах лично честитали: Оливер Дулић, тада председник Народне скупштине Србије, као и Божидар Ђелић, потпредседник Владе Републике Србије.

Башић је један од прводобитника новог српског пасоса.

У Србији је 2008. године постојала акција под називом „Нови српски пасош - ново лице Србије“. У друштву одабраних због посебних заслуга и племенитости (њих 204) нашло се и име Милорада Башића, на 67. месту. Био је срећан да се неко, после 27 година, сетио тог драматичног догађаја у Шибенику, његовог витешког чина у спашавању стотина људи од темпирне бомбе... макар то било и кроз уручење новог српског пасоса.

Од 1996. године живи у Мачковцу и, у свом уметничком атељеу „Миллес“, са супругом Бети Коцић-Башић, своје ликовне способности изражава као: сликар, клесар и вајар. У сликарству користи технике уље и суви пастел, а стилске карактеристике су му надреализам и фантастика, мада многе мотиве реалистички обрађује.

Супрузи Бети препуштају апсолутну самосталност која се својим ликовним креацијама нагиње симболизму, док у сликању икона црпи изворе своје имагинације, али колоритом не одступа од боја какве су се вековима, у представљању светитеља користиле.

Иако живи на ивици Крушевца, дворску цркву „Лазарицу“ не види, али је осећа. Често јој у походе долази. Одушевљавају га њене фасаде богатог оклопа розетама, кордонским венцима, луковима и прозорима украсеним бујном каменом пластиком у плитком рељефу.

Осећа магичну моћ розете чија симетрија као и хармонија мајсторски изрезбари мотива оставља на њега посебан печат.

Хоће да нешто тако уради за завичај.

У Народном музеју у Крушевцу сазнао је да је Регионални завод за заштиту споменика културе у Краљеву (са патронатом и на ове вредности крушевачког подручја), донео одлуку о реконструкцији „Манастира Милентија“ (недалеко од Бруса) који потиче из 15. века.

Веома је заинтересован да, за дар манастиру, уради розету која је ликовно близска оригиналну.

А. Симоновски

Живот подстанарски у касарни

ИШЧЕЗЛО ВРЕМЕ СНОВА

Свакодневница у касарни тече као и свагдје другдје. Многе ствари се понављају и наизглед нема баш много интересантних ствари. За сваку породицу а и појединца та свакодневница је специфична. Тако и за мене. Ујутро устајање у времену од 07.00 - до 07.30. Па сад кад сам у пензији и не морам бити раноранилац. Попијем кафу са супругом и погледам јутарње вести на телевизији. Након тога се срдим, обријем и кренем вани. Но сад више немам шефа и размишљам да ли је уопште потребно да се бријем. Да ли ми је коса порасла и да ли је време за „шишање“. Гледам понекад своје бивше колеге како су се запустиле. Више се и не брију, пустили косу и стомаке. Обукли одећу ону што им је била прва при руци и тако шетају градом. Ни за њих а ни за мене више нема постројавања а нити шефа да нам стави примедбу. А како ћемо изаћи вани и показати се „пред светом“ то зависи од нас.

Преко пута наше зграде је дежурана. Кад год прођем сјетим се дана када сам ту дежурао. Сваки други викенд за дежурство био је „мој“. Тешко да је могло омашити. А и становали смо ту преко пута па нам није било тешко. Гледам и данас старешине који станују у касарни. И они ту дежурају. И за њих је викенд често „резервисан“ за дежурство...

Често сам ту дежурао. Током дежурства било је лепих а и тешких дана. Са на ма у смени био је и цивилно лице Марко, старији човек. По годинама, могао ми је бити отац. Марко је био у улоги чувара. Но без обзира на године, радње са оружјем по правилу службе никад нису долазиле у питање. Кад стави пушку „о десно раме“ Марко је увек био прави војник. На ПС-у сам стриктно инсистирао без попуштања и разлика у годинама. На дежурству понекад би и попили по једну чашицу. Једну Марко, једну ја. Није било скривања а нити опијања иза угла. Ситуација је морала бити под контролом уз међусобно поверење и поштовање једних и других. Тешки тренуци а и ратна до гађања су нас томе научили.

Прошли тако године и дошло време да се иде у пензију. Испратиле Марка колеге и он оде у пензију. Прође тако месец, два, па и више месеци али пензија не стиже. Прође и година дана, али од пензије ни трага ни гласа. Шта он то није урадио па да му пензија не стиже. Сртнем тако Марка након одређеног времена у Фонду пензијско инвалидског осигурања. Ка же, недостају му у стажу „неке године“. Сад мора да јури службенике у војној пошти да му се уплати допринос за недостајући радни стаж. Неко је „зaborавио“ на Марка. А он је цели живот вредно радио и све је одрађивао на време.

Кренем тако даље путем и најђем на листу. Некад је ту било много војске. Постројавали би се, предавали рапорте ко-

мандату. Данас пусто. Идем тако даље и најђем на комшију. Он је такођер у пензији али је старији од мене и по годинама и по чину. Хода успорено, глава већ мало погнута. Да би му мало подигао морал, „рапортирам“: „Добро јутро комшија, стање на улазу редовно“. Тргне се комшија на те изразе. Око му заискри и осмехне се. Очito није очекивао такву добродошлицу. Видим, враћа се са ноћног дежурства. Није му лако. Јесте да је виши официр у пензији али додатни посао је увек потребан. Сама пензија није довољна да се закрпе све рупе на кућном буџету.

Идем тако даље и сртнем другог комшију. Он говори: „Комшија ти и ја смо истих година. Ти већ неколико година у пензији а ја морам радити“. Поједностављено гледајући то тако испада. Када се погледа мало дубље онда ствари изгледају другачије. Ја сам отишао у пензију јер сам пусте године радио у трупи, био у рату пет година и по том основу накупио доста бенефицијаног стажа. Комшија неколико година није ни радио. Сада ради као возач у ГСП-у и свакодневно се пробија кроз ову цунглу на асфалту. Знам да му није лако. Аутобуси још немају климе па је сама вожња веома напорна, лъети вруће а зими хладно. Верујем да долази кући сав сломљен. Он са супругом и две кћерке станује у две неусловне собе. Обе кћерке су му одличне ученице. Старија је при крају факултета медицине па ћемо ускоро имати младу докторку у касарни. На част и понос родитеља. Без обзира што је у неусловном смештају у касарни или како кажу „у жици“ не смета јој да редовно даје испите и гура медицину ка за вршетку.

И тако дођем до капије. А на капији велики црни пас по имену Ђуро. Неко би се и уплашио јер је реч о великим црном мужјаку. Но Ђуро је мирорљубив пас, не лаје ни на кога а нити напада. У касарну га је неко донео пре две године. Био је штене а сада је мужјак у пуној снази. Ђуро је иначе љубимац свих у касарни. Често пута га видим како прати чуваре током обиласка, врши „појачање“ чуварске службе. Сада стоји и чека да му отворим врата на капији. Издаје тако Ђуро ван касарне и оде да обиђе своју „територију“.

И на крају дођем до оближње продавнице по хлеб. Продавачица већ зна и са ма говори: „Две Саве“. Ја потврдим, платим и вратим се „нашој кући“ у касарну.

Драгутин Склепић,
мајор у пензији

Симо Матавуль

ПИЛИПЕНДА

(Из горње Далмације)

Пилип Баклина спаваше, на огњишту, обучен, покривен халјком, главом окренутом ка слабом пламену, који је лискао дно лонца, објешена о вериге. Запаљено смреково коријење давало је више дима него пламена; дим је плавио мрачну кућицу, дизао се под слемени кров, покушавајући да изађе кроз једини отвор на крову. Вјетар је сузбијао дим, те би се лице Пилипово намрштило, а промолили се крупни, жућкасти зуби под четкастим просиједим брковима. Кад би вјетар утолио, дим би уграбио прилику да се извуче, те се могаху разабрати: у једном углу кревет, испуњен сламом, али сав расклиман; у другом разбој и на њему њеколико халцина; према вратима кош и над њим нахерена полица са њеколико комада посуга; око огњишта још два-три лонца и толико троножних сточића. И то бјеше цијело покућанство!

У дворишту "домаћица, Јела Пилипову, ситна жена, ружна, посматраше на поизитку два бременца смрекових пањева, помијешаних са њеколико ситних гробних цјепаница, што су њих двоје са великом муком за два дана насјекли и прикупили по забрежју, над селом. Вјетар је ландара њеним зубуном и косом без повезаче, а она је намјештала пањеве, како ће товар изгледати већи.

У прегратку гризао је Курјел, ситан, риђ, готово сијед магарац, танких ногу, сама кост и кожа. Над њим, на таванцу, бјеше сложен товар јечмене сламе, његова крма за цијelu зиму, а пред њим, на земљи, бјеше руковијет сламе, његов јутрењи оброк, који је он гризао лагано, готово сламку по сламку. Његов благи поглед био је управљен час на домаћицу час на пијевца и двије кокоши, што према њему чукаху, гледајући га жалостиво. Очевидно он их је жалио, особито веселу и лијелу Пиргу, те би радо с њима подијелио своју сламу, кад би то за њих храна била.

Још десетак таких кућица, па онда десетак повећих, то је село К. у горњој Далмацији. Село се разасуло на једном рубу равнице, под брежуљцима. Мала старинска православна црква, склонила се за најгушћом гомилом кућа, у средини. А у зачељу села, одвојена, зидала се велика, господска зграда, очевидно богомольја, која би доликовала каквој варошици, а не најсиромашњем селу Петрова Пља.

Јела уђе у кућу, треснувши вратима. У исти мах и вјетар хукну јаче и пламен букву и вода у лонцу узвари, те се Пилип трже, сједе и погледа мутним очима око себе. Кад устаде да се протегне, тада се тек видје да је прави Пилипенда, како су га сељани звали, јер кад диже руке поврх главе, умало не дохвати шевар на крову! Бјеше кракат, дуга врата и обле главе. Беневреци на њему бјеху сама закрпа, а њекада црвена капа, од плијесни црна, натакла му се до клепастих ушију. Кад зијехну, чинило се да ће прогутати лонац.

Јела извади из коша и стави пред мужа земљану здјелу, у којој бјеху око двије прегршти кукурузова брашна, већма црна, него жута.

Пилипенда уздахну, одмахну главом, па захватив половину, сасу га у врелу во-

ду, па мјешајом проврти кашу. Јела однесе остатак, а донесе њеколико зrna соли и спусти их у лонцу. Обоје стадоше гледати како кркња качамак, једући га очима. Најпослије Пилипенда скиде лонац, измијеша пуру и изручи је у дрвену здјелу. Па изиђоше обоје пред кућу да се умију.

Пошто се прекрстише, почеше полако, опрезно жватати, омјерајући несвесно, брзо и кришом једно другом залогаје. Кад већ бјеху при kraју, Јела ће:

- Јадна ти сам, што ћу?! Немам повезаче! Како ћу сјутра на причешће без повезаче?

Пилипенда слегну раменима, напи се воде, па изађе из куће. Жена изађе за њим, те натоварише магарца. Онда обоје стадоше као скамењени, посматрајући товар, магарца и кокоши. Понекад, тренутно, сукобили би се њихови празни, тужни погледи, али би их брзо одвратили. Тако изгледају као два кипа, који оличавају глад и немој! Најзад опет ће жена, као за себе:

- Јадни ти смо, шта ћемо? За ово нећеш узети ни пет шестица, колико треба за брашно, а ја гологлава не могу на причешће, те ће се рећи да смо се и ми уписали!

Пилипенда пусти глас, који је наликовао на режање љута пса, па избуљивши кrvavе очи на жену, запита кроз зube:

- А хоћеш ли да се упишемо у ту... ту... вјеру?

- Сачувай Господе! - рече Јела устукнувши и прекрстивши се.

Онда Пилипенда уђе у магарећи преградак и донесе најбољу кокош.

Јела, ужаснута, викну:

- Ма зар Пиргу? Хоћеш да продаш Пиргу?

Пилипенда само рече: „Е, ja!“ па дохвата дугачки штап и пође за магарцем.

Пут је водио мимо нову цркву. Пилипенда чује да где га њеко озго зовну, али пљуну пут радника, па похита даље, преко њива.

Кад стигоше на колски пут, Пилипенда се осврте на планину Динару, која се бијељаше од снијега: тужним погледом прелети цијело Петрово Пље, које се црњаше у сухомразици; погледа жалостиво на сеоца што се низу по руబовима и учини му се да види како по равни лети она страховита утвара, која већ, од четири мјесеца дави народ.

То је било зими године 1843. Због необично слабе љетине, још с јесени, завлада глад по горњој Далмацији. Пред Божић мало која кућа имајаше њешто жита, а због слабог саобраћаја у оно вријеме, жито је споро долазило с мора у градове, а бездушни трговци ударише превелике цијене. Шумовити и сточни крајеви помагаху се којекако, продавајући дрва, хранећи се бијелим смоком, колући стоку, продавајући је у бесцијење, али голо Петрово Пље, нити има шума, ни стоке! Кад се већ десило њеколико смртних случајева од глади, онда опћина дрнишка, која припада Петрово Пље, стаде оправљати и градити путове, плаћајући раднике кукурузом. Снажан и вриједан радник, као што бјеше Пилипенда, могаше зарадити пола оке кукуруза на дан, а толико бјеше доста за њих двоје, јер већ крајем љета отидоше им оба сина у Приморје, у најам. Али након неколико недјеља, опћина прекиде радове, а среска власт набави доста жита и поче га дијелити народу на два начина: католицима на почек (бива, да отплаћују на оброке у новцу, након нове љетине), православнима пак поче поклањати кукуруз, под подгодбом да сваки кућни старјешина који буде примао исхрану мора пријећи у унијатску вјеру. Народ се смути. Агитација највише поче у К., где не бјеше друге вјере сјем православне. Стари изнемогли поп настојаше да оразумије своју паству, али баш знатније сељаке страх од глади нагна да се поунијате. То учинише капитан, ађунто, чауш (сеоски кнез, замјеник му и разносач службених листова) и још седам-осам домаћина. То се звало: „уписати се у царску вјеру!“ Разумије се да је нововјерцима било забрањено улазити у православну цркву...

Пилипенда је ишао ка граду за својим старим Куријелом, који је набадао танким ножицама, споро одмичући. Али га Пили-

пенда ниједном не ошину, нити га је ика-да тукао, јер му жао бјеше свога старога и оданога помагача у ратовању за опстанак. Пилипенда пожали и јадну Пиргу, која једном зараколи и залепета крилима, покушавајући да се отме. Он јој рече: „Еј, моја Пирга, жао ми те, али ми је жалије себе! Оплакаће те Јела, ље!“

Дабоме да је Пилипенда на свој начин помало и размишљао о злом удесу, који снађе њега и остale и да је везивао на то њека своја кратка разлагања. То му се највише врзло по мозгу кад би тако за својим магарцем ишао у град, а све се на-туривало у облику питања.

Питао је Пилипенда бога:

- Бого мој, зашто ти шаљеш глад на људе, кад је мени, јадном тежаку, жао и стоке кад гладује?! И зашто баш шаљеш биједу на нас тежаке, који те више слави-мо него Лацимани, сити и објесни?! Али, опет, хвала ти, кад даде да смо ми најси-ромашнији најтврђи у вјери, те волијемо душу, него трбух!...

У њеко доба Пилипенда чу иза себе тутањ корака; упореди се и пође с њим Јован Кљако. Бјеше то живолазан стар-чич, који је прије двадесет и пет година учествовао ушибеничкој буни против владике Краљевића, кад оно хтједе да поунијати православне Далматинце, а сад Кљако, под старост, ипак превјери! Назва бога Пилипенди и додаде:

- А, јадан Пилипенда, смрзну ли се?
- Валај да хоћу да се укочаним овје, наслед пута, не бих зажалио!
- А јадан, а што ти... а што се ти не би уписао?

Пилипенда одврати:

- Валај, нећу, па сад цркао од глади! А нећете дуго ни ви сви, па да вам је цар поклонио цијело Петрово Поље!

Кљаку и друговима му Пилипенда бјеше живи, оличени пријекор; ипак се на-смија и поче извијати:

- Ама, Пилипенда, болан, оразуми се и чуј ме! Не учинисмо ни ми то од бијеса, нити мислим остати у поганији, него... знаш... докле изимимо, докле опасемо нејач и чељад, па онда ћемо лако!

Пилипенда пљуну.

- Ја не знам хоћете ли лако и како ће-те, али знам да вам образ не опра нико, ни довијека, ни докле вам буде трага!

Кљако се намршти, те ће опоро:

- Блејиш, Пилипенда, али ћеш и ти би-ти унијат прије Ускrsa!

Пилипенда стаде и викну:

- Ја се уздам у муга српскога Риста! Ако ће ми помоћи, хвала му, ако неће и онда му хвала, јер ми је све дао, па ми све може и узети, и душу! А ти...

Кљако га прекиде.

- Мучи, Пилипенда, ја сам царске вје-ре!

- А, паси сине, - викну Пилипенда из-махнувши штапином... - чекај да ти при-тврдим ту вјеру!

Али Кљако побјеже.

Онда Пилипенда, изван себе од гње-ва, овом снагом удари Куријела. Овај ста-де, окрете главу и тужно погледа госпо-дара, а Пилипенда се постидије, па га обу-зе жалост, те сједе на перваз од цесте и заплака се!

У новом 36. броју ”Добровољачког гласника“

СЛОБОДАРСКЕ БОРБЕ СРПСКОГ НАРОДА

Редакција "Добровољачког гла-сника" и Удружење ратних до-бровољаца 1912-1918, њи-хових потомака и поштовалаца у новом 36. броју свог часописа настavlja традицију вредну поштовања јер у текстовима које доноси чува од заборава богато историјско наслеђе српског народа и при том стално помера границе у истраживању до-гађаја који су у народу и међу историчарима мање познати. У тематској целини под заједничким насловом "Слободарске борбе срп-ског народа" објављени су текстови аутора од угледа у нашој јавности. Експерт за српску историју академик Владимир Стојанчевић у тексту "Стварност Србије 1915. године" на основи документата стручно анализа и даје оцену стања и догађања у Србији у том ратном периоду. У делу о међународном положају наше земље истиче неповољан положај као резултат некоректног односа савезничких и суседних држава према захтевима Србије за помоћ у критичним тренуцима по њу у рату против аустроугарских, потом немачких и бугарских оружаних снага. Академик Владимир Стојанчевић на крају за-кључује: "Окупација 1915. године није само представљала слом Србије већ је довила у питање и саму животну егзистенцију српског народа".

Професор доктор Слободан Бранковић пише о добровољцима из иностранства који су у време Првог српско-турског рата 1876/77. године, дали значајан допринос у борбама против Османлија на окупираним делу југоисточне Европе. Бранковић посебно истиче допринос добровољаца лекара и медицинског особља, потом официра и подофицира, од којих и три генерала, највише из Русије (644). Много је примера јунаштва које су исказали ти добровољци, жртвујући и своје животе за сло-боду српског народа и ослобођење других простора од турске окупације.

Војни аналитичар и истраживач mr Милисав Секулић пише о готово забор-ављеном Боју на Лозници у Првом српском устанку, од кога је прошло два века (за-вршен је 5. и 6. октобра 1810. године по старом календару). У том периоду српски устанци извојевали су велику победу и нанели тежак пораз многоbroјној турско-бошанској групацији. Био је то један од најзначајнијих бојева у току целог устанка и заједно са Бојем на Варваринском пољу (19. до 23. септембра 1810, по новом кален-дару) најзначајнији у тој години.

У новом броју "Добровољачког гласника" врло запажен прилог написао је и др Видоје Голубовић, стручни сарадник Института за међународну политику и привре-ду с насловом "СПоменица брачиоцима Београда". Аутор, користећи се београдском архивском грађом, закључује да је октобар 1915. године био најкрвавији период за Београд: "Од четири хиљаде добровољаца и омладинаца, који су са исто толико легендарних херојстава били Београд, изнели су главу само десети део њих, а сви други пали су изрешетани митраљезима пред вратима нашег града."

Значајно истраживање српске историје за последњи број Гласника обавио је во-јни историчар Предраг Павловић, пишући о мало познатој борби Добровољачког одреда војводе Вука у одбрани Власине 1915. године. Колике су и какве то борбе биле најбоље се може видети из чињенице "да су добровољци у тешким окрајима, од одbrane Власине па кроз читав период двојпомесног повлачења, били скоро сасвим уништени."

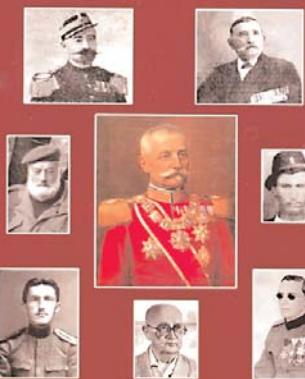
О значајном боју српског народа на Иванковцу 1805. године пише истраживач Петар Милосављевић и констатује да је он оставио дубоки траг на даљи ток војних акција српских устаника.

У другом делу најновијег броја "Добровољачки гласник" доноси занимљиве чланке у својим стандардним рубрикама као што су: "Вечно живе српске легенде", "Изворна документа добровољачког покрета", "Ликови, подвизи, сећања", "Истори-јски календар за 2011. годину", итд.

ДОБРОВОЉАЧКИ ГЛАСНИК

Број 36 • Година XX

Октобар 2010.

СЛОБОДАРСКЕ БОРБЕ СРПСКОГ НАРОДА

Писац:
Крстман
Милошевић

Музеј Српске православне цркве у Сремским Карловцима

РИЗНИЦА ВЕКОВА СРПСКЕ ИСТОРИЈЕ

Црква је ову духовну ризницу чувала у свим тешким временима, укључујући и најновији период. У вихору недавног погрома Срба у Хрватској, они су уз скромни „завежљај“ са собом понели и нешто духовног блага: икону, рукопис, драгоцену предмет из 15., 16. или 17. века. Важно је било сачувати то „парче“ историје.

Већ подавно се каже, да само градови и народи који имају бојату историју, имају душу. Ако је негде, на једном месту, сачувана душа српског народа, а његова бурна и тешка историја заустављена у времену, онда је то, без сумње, Музеј СПЦ Ризница у Сремским Карловцима. Уз Музеј СПЦ у Патријаршијском двору у Београду, то је најбогатија збирка српског духовног блага, древних црквених рукописа и предмета од 15. века до данас.

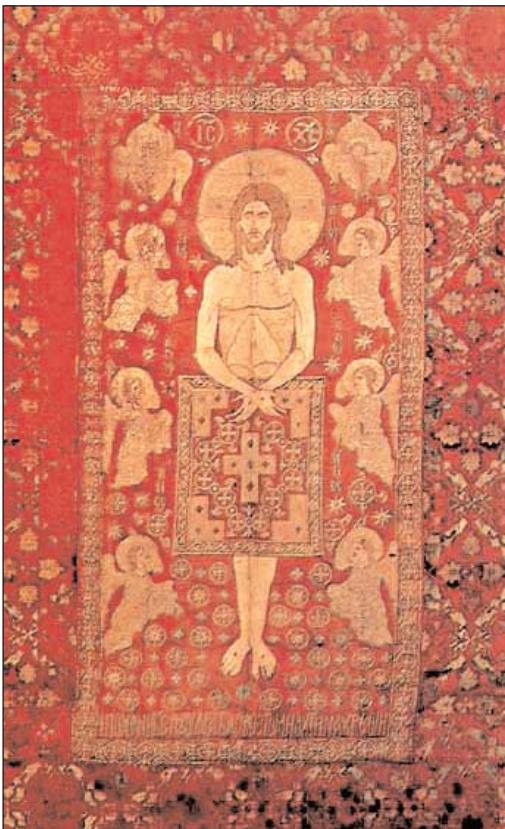
На самом улазу у Музеј, дворана плени својим изгледом. Ту су портрети свих поглавара СПЦ, који красе њене необичне зидове. Некада је служила као трпезарија за посебне госте. Тапете су начињене од јагњићних кожица још у време Григорија Бранковића, који је по сазнању да то имају дворане у Кордоби у Шпанији и у Енглеској, ускликнуо: „Кад имају они, имаћемо и ми!“

Оно што у Музеју највише опчињава, чини ликовни сплет најразличитијих иконописачких школа, почев од византијске и критско-венецијанске, до ренесансне и барокне. Поједине иконе, због своје изузетне уметничке вредности, досежу цену и до неколико милиона долара, јер на неким сликама и иконостасима позлате стоје неоштећене већ пуних шест векова. Врло вредне су иконе Георгија Јовановића, дворског сликара патријарха Арсенија Четвртог Шакабенте, великог поклоника уметности, који је на престо Карловачке митрополије дошао 1741. године.

У једној од витрина налазе се матичне књиге: протоколи рођених и умрлих, попис свих породица и кућа из 1745. када је у Митрополији било већинско православно становништво. У витрини покрај ње налазе се давно штампане књиге и рукописи из 15. и

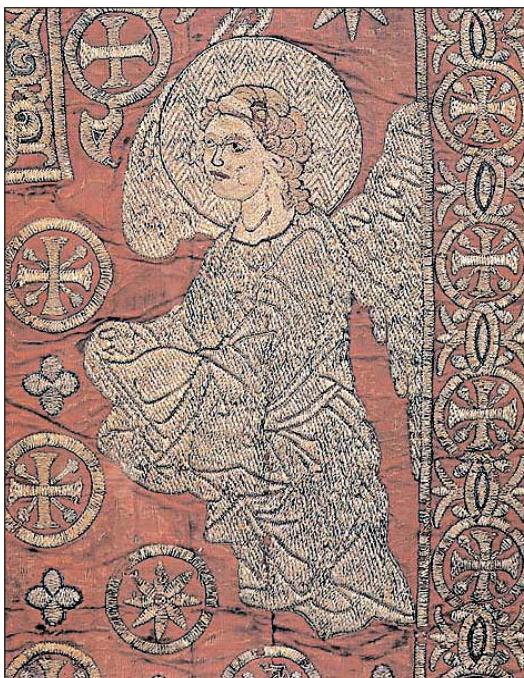
16. века - чаславац и тропари (химне светитељу). Ту је и штампани окоих (осмогласник, богослужбена књига) Божидара Вуковића, настао у Венецији 1535. као и Београдско четворорјеванђеље из 1552. године. У то време Павле Јовановић је доводио разне уметнике, међу којима и Емануела Козачинског из Русије, који је направио прву драму на српском језику Смрт Уроша Петог.

Посебан део богате музејске збирке чине предмети од текстила и метала из друге половине 18. века, мада има и бакарних путира (чаша) који датирају с краја 16. и почетка 17.

века. После Карловачког мира (1699), на том простору су углавном били грнчари. Неки од њихових радова очувани су и до данас.

Да кроз српску историју није било калуђера, посленика културе и часних људи, ентузијаста, ништа од поменутог блага не би остало. Црква је ту духовну ризницу чувала у свим тешким временима, укључујући и најновији период. У вихору недавног погрома Срба у Хрватској, они су уз скромни „завежљај“ са собом понели и нешто духовног блага: икону, рукопис, драгоцену предмет из 15., 16. или 17. века. Важно је било сачувати то „парче“ историје. Када је запаљена црква у Вуковару, свештеник Шијачић је са собом понео икону коју су многи сматрали необичном: „пламен као да је и није дохватио, само је попут цигле поцрвенела на месту где је горела“.

Током 1992-1993. из Далмације су донете иконе Св. Тројице из 1401. године, Христовог Страшног суда (16. век), Успења Пресвете Богородице (17. век), из манастира Драговић икона Крст и двери (17. век). Неке од икона су стигле из Дрниша и Книна, а слика Богородице Скопиотисе (18. век) из цркве у Чистој Малој. У 18. веку (1762. и 1782.) у Москви су купљена два јеванђеља са ливеним сребрним украсима, а преко патријарха Јоаникија, из радионице Петра Великог у манастир Шишатовац послат је и путир (1725). У Музеју још стоји крст од злата и дијаманата, са резбареном минијатуром од маслиновог и бадемовог дрвета. Од ретких црквених предмета пажњу привлачи и антиминс (плаштеница) из 1774. године, платно на коме се прави икона и без којег се не може вршити литургија, као и балдахин (покривач) Царско небо из 1780. са иконом Богородице на врху.

Само у Музеју СПЦ у Сремским Карловцима чува се одежда светог Петра Цетињског, који је ту рукоположен за митрополита 1784. године. Експонат до ње је одежда кнегиње Љубице, коју је прва жена тадашње Србије на поклон добила од једног свештеника из Горње цркве.

Иначе, када је реч о Карловачкој митрополији, као црквеној области, она је све до 1920. обухватала православне Србе у Хабзбуршкој монархији. Уживала је „привилегије“ цара Леополда Првог све до 21. августа 1690. године. Седиште митрополије до 1713. било је у манастиру Крушедолу, а те године је премештено у Сремске Карловце. Карловачки митрополити су носили титулу архиепископа. На Мајској скupштини 1848. митрополит Јосиф Рајачић (1785-1861) је проглашен за српског патријарха, па су ту титулу задржали његови наследници све до 1920. године, када је извршено уједињење Православне цркве у Краљевини СХС.

Огроман део богатства који се налазио у поседу Карловачке митрополије, данас се налази по музејима других држава. Својевремено, Музеј СПЦ је бивствовао при Националном музеју Хрватске, као посебна музеолошка јединка, а онда је преузета седамдесетих година прошлог века. Од огромног материјала које су усташе опљачкале од 1941-1945. године, један део никада није враћен у Карловце. Дакако, Срби треба да искористе прилику која се зове Европа и извiku своје огромно благо и покажу где су границе српског духовног простора. Хрвати су у Олуји и Блеску опљачкали све што се тиче српског етнолошког и духовног блага у Далмацији, Лици, Банији, Кордуну и другим просторима насељеним Србима, грађећи велику збирку етнологије Хрватске, са којом ће се појавити у Европској унији.

Обележено 90 година од смрти војводе Живојина Мишића

ГЕНИЈЕ ИЗ СТРУГАНИКА

Начелник Генералштаба Војске Србије генерал-потпуковник Милоје Милетић положио је венац на гроб војводе Живојина Мишића на београдском Новом гробљу, поводом обележавања 90 година од смрти чуvenог српског војсковође. Венце су, уз највише војне почести, положили и представници Министарства рада и социјалне политике, Града Београда, потомци војводе Живојина Мишића, као и представници бројних удружења грађана која негују традицију ослободилачких ратова.

- Није лако у неколико речи описати живот и набројати заслуге Живојина Мишића, који се родио у сељачкој породици у Струганику, а уздигао до војводе - рекао је том приликом начелник Генералштаба Војске Србије, подсећајући да је од пастира са падина Маљена и Сувобора, Мишић стасао у врсног војсковођу кога је 1916. француски маршал Жофр позвао у обиласак Западног фронта, пажљиво слушајући његова запажања.

Војничку униформу носио је дуже од четрдесет година, а борио се у шест ратова - навео је генерал Милетић, подсећајући да је војвода Мишић у свакој прилици показивао срчаност и изузетну даровитост за ратну вештину. Завидан војнички таленат показао је у Првом светском рату, нарочито у Колубарској бици, када је сломљена Друга аустроугарска офанзива на Србију.

- Изванредне командантске способности и велики допринос победи савезника у Првом светском рату

сврстале су га у ред најугледнијих европских војсковођа, а замисли и стратешка решења војводе Мишића ушла су у историју ратне вештине и изучавају се на војним академијама широм света - нагласио је генерал Милетић.

Док је у ратовима одважно, непоколебљиво и умешно предводио српску војску у победу и славу, у миру је педантно и неуморно радио на њеном изграђивању и усавршавању.

- Умео је да осоколи војнике и на дахне их за подвиг. Напредујући у војничкој каријери задржао је скромност, чак и када је постао начелник Штаба Врховне команде. Био је човек из народа, никада се не одричући порекла - рекао је начелник Генералштаба, додајући да се припадници наше војске се поносом сећају истакнутог војводе. - Његова дела обавезују нас да чврstim корацима наставимо изградњу и стварање јаке и модерне Војске Србије. Нека му је вечна слава - поручио је генерал Милетић.

Присутнима се обратио и потомак војводе Мишића Душан Марјановић који је говорио о одрастању, породици и животу чуvenог војсковође.

Поводом обележавања годишњица смрти и војводе Петра Ђорђевића и армијског генерала Павла Јуришића Штурма, представници Министарства рада и социјалне политике, Министарства одбране и Града Београда положили су венце и на гробове тих великих српских војсковођа на Новом гробљу.

С.М.О.

Пиши:
Мр сц. др
Часлав Антић

Посттрауматски стресни поремећај (ПТСП) јесте психијатријски поремећај који код неких особа настаје после јаких стресних догађаја. П्रатеће реакције при томе су интензиван страх, беспомоћност и ужас. Ситуације које могу довести до развоја овог поремећаја су природне и техничке катастрофе, саобраћајне несреће, насиље, силовање, а посебно ратне трауме. Ове трауме прате српски народ кроз све ратове до оних последњих од 1990. до 1999. године.

Истраживања обављена у последњих 15 година, у току и после ратова на територији сада непостојеће Југославије показују да је ПТСП присутан код 20 одсто избегличке популације, код 30 до 40 одсто ратника-ветерана и код од 60 до 65 одсто

ратних заробљеника који су преживели недаће у логорима у тортуре у затворима.

Термин ПТСП први пут се појављује у Америци 1980. године а садашњи дијагностички критеријуми су додрађени 1994. године, у чему је учествовала и Санитетска служба ЈНА и касније и Војска Србије. Овај поремећај запажен је много раније и уско је повезан са историјом ратовања. У ратовима 19. века описан је као „иритабилно“ срце (надражено срце), у Првом светском рату као „борбени замор“ или шел-шок (ударни шок од гранате).

Ово стање праћено је симптомима који претежно указују на психијатријски поремећај, најчешће као сећање на доживљену трауму у облику живе слике или ноћне море, што доводи до пада интересовања за уобичајене активности и комуникацију са

околином, до повишене раздражљивости, претеране реакције страха, несанице, слабљења концентрације и сл. Особе са овим синдромом нису у стању да самостално уче сопствене проблеме и на време затраже помоћ, што доводи до продубљивања патње а свака наредна стресна ситуација код њих изазива интензивије реакције него код осталих људи. Особе са овим синдромом имају знатно лошије опште физичко и психичко здравствено стање тј. склонији су оболевању од телесних болести и менталних поремећаја.

Од соматских оболења доминирају кардио-васкуларна оболења, повишен крвни притисак, чир на желудцу и разне ендокринопатије, болести метаболизма као што је дијабетес и сл. Такође и психичке и психо-патолошке карактеристике веома су присутне код особа које имају овај синдром као што су агресивност, депресивност и поште навике (злоупотреба алкохола, дрога, пушење, лоша исхрана итд.)

Код лечења овог синдрома најбољи резултати постижу се применом психотерапије кроз индивидуалну или групну терапију. Примена лекова зависи од тежине и дубине поремећаја посебно психичког стања, а који ће лек из те групе лекова бити укључен у терапију искључиво прописује лекар специјалиста за ту област.

ПРОМРЗЛИНЕ

Промрзлина или смрзотина настаје као акутна манифестација на дејство ниске температуре. Фаворизујући фактори су повећана влажност ваздуха, телесни напор, алкохолисаност. Настаје смрзавање коже, поткожног ткива, мишића и костију. Промене настају најпре на прстима руку и ногу, у пределу пете, на носу, бради, ушним школјкама. Промрзлине најчешће настају при температури око нуле или нижој. За настанак промрзлине нарочито је важно деловање ветра велике брзине и то може довести до промрзлине и на нешто вишо температури. Важна је и дужина деловања ниске температуре која може довести до спуштања унутрашње телесне температуре на 18-21 ° Ц. Ово се често дешава код алкохолисаних особа и наркомана који стижу у болнице у дубокој хипотермији и коми.

Испољавање је могуће у четири степена:

Први степен - примарна реакција на дејство ниске температуре је бледило коже изазвано снажном вазоконстрикцијом њених крвних судова. Затим следи вазодилатација (ширење крвних судова) праћена плавим и отоком коже, сврабом, осећајем печања у трајању од неколико сати.

Други степен - карактерише се појавом везикула и була (већих и мањих мехура).

Трећи степен - присутна је некроза коже и поткожног ткива са јаким боловима, са секундарном инфекцијом и могућим другим компликацијама.

Четврти степен - означава гангренозне промене свих ткива захваћеног дела тела.

Рововско стопало представљају смрзотине на стопалима настале при дуготрајном боравку у влажној средини, при температури од око 0 ° Ц, па и нешто вишим. Због дуготрајног стајања или ограниченог кретања у тесној и влажној обући (војник у рову) успорена је циркулација.

Повређеног, према могућностима, треба пренети у топлу просторију, скинути влажну одећу као и све што стеже: чарапе, чизме, ципеле, рукавице, прстен... Мехури се не смеју отварати, са-мо се покрију стериолном газом. Прсти на рукама и ногама држе

се одвојени уметнутом меканом и сумом тканином.

Ако је доступна медицинска помоћ, боље је на захваћена подручја ставити суву стерилну газу, смрзнуту екстремитети морају се имобилизовати, повређеног транспортовати у медицинску установу.

Ако медицинска помоћ није доступна, можете дати прву помоћ загрејавањем смрзотине. Смрзотине се не смеју нагло загрејавати стављањем у топлу воду или покривати термофорима. Да би се спречила појава локалних механизама деструкције, који се максимално развијају за време наглог загрејавања, пре третирања локалне повреде топлотом треба спровести загрејавање унутрашњости тела (уношење болеснику у топлу просторију и давање топлих напитака). После подизања температуре треба започети загрејавање смрзнутих делова тела у води почетне температуре 10 до 15 ° Ц. Температура воде постепено се повећава, сваких 5 минута за 5 ° Ц, до максималне температуре од 40 ° Ц. Трљање смрзнутог дела тела снегом или рукама, или излагање извору топлоте је забрањено јер такав поступак редовно узрокује још већа оштећења и ствара повољне услове за инфекцију. За време загрејавања дати лекове против болова, с обзиром да је загрејавање смрзотине веома болно.

Смрзнути делови тела морају потпуно мировати - мора се извршити имобилизација приручним или стандардним средствима. Пре имобилизације смрзнути део се мора обмотати меканом, по могућности вуненом тканином. Промрзли делови не завијају се завојем нити се смеју навлачити чарапе које стежу. Фиксација уз имобилизационо средство мора бити лабава. Смрзнути доњи екстремитети морају бити у повишеном положају, а положај повређеног је лежећи.

Поново смрзавање одмрзнутих делова тела може узроковати још већа оштећења него првобитна смрзотина. Да би се то спречило, треба захваћене делове тела лабаво обмотати меканом, по могућности вуненом тканином и држати болесника у топлом.

Дајте болеснику топле, зашећерене напитке да би надокнадили изгубљену течност.

ВЕОМА ПОВОЉНЕ СТОМАТОЛОШКЕ УСЛУГЕ ЗА ВОЈНЕ ПЕНЗИОНЕРЕ

У склопу сарадње са УВПС, Стоматолошка ординација "Президент М", Звездара, Михаила Булгакова (бивша Душана Петровића Шанета) 46, са тимом искусних стручњака, војним пензионерима нуди бројне погодности:

- Део услуга бесплатно - стоматолошки преглед, консултација и стручно мишљење,
- Остале стоматолошке услуге (протезе, пломбе, надоградње и друго), уз значајне финансијске погодности - плаћање на рате или са попустом, у зависности од врсте услуге.

Доказани тим стручњака нуди све стоматолошке услуге брзо, квалитетно и повољно.

Телефони за контакт и информације : 011/342-7481, 063/214-800, 064/135-1487.

Агенција „ЛАЛА“ у Вашем дому за вас, за све ваше потребе од набавке до неге

- Контрола и мерење крвног притиска, нивоа шећера (свакодневно или по Вашој потреби)
  - Свакодневни обилазак
  - Набавка лекова и др. животних намирница
  - Превоз до здравствених установа и др. према Вашим потребама и жељама
  - Спремање оброка за Вас у Вашем дому
  - Плаћање рачуна и других Ваших обавеза
  - Чување старих, непокретних и болесних
- Тел. 064 /3955815

Књигу ТАЈНА ДОБРОВОЉАЧКЕ УЛИЦЕ,

аутора Миладина Петровића, сведока догађаја, можете купити у књижари Војна књига, Васе Чарапића 22, у центру Београда.

Адвокатске услуге ПОВОЉНИЈЕ ЗА КВП

На основу уговора о пословној сарадњи закљученог са УВПС, адвокати:

„Ивана Ц. Јовановић, из Београда - ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Иванијум“), телефон 011/2644384 и 064/1735395;

„Љиљана Јаковљевић, из Београда -ул. Чубурска бр.2, Занатски центар „Пејтон“, телефон 011/2446977 и 064/1427122;

„Станојко Михајловић, из Београда - Булевар Зорана Ђинђића бр. 76/28, телефон 011/145617 и 064/1280990,

Обављаће за потребе војних пензионера следеће правне послове:

- 1)Давати бесплатне правне савете, и
- 2)Уз накнаду по важећој адвокатској тарифи умањеној за 20 одсто (адвокати Љиљана Јаковљевић и Станојко Михајловић), односно 30 одсто (адвокат Ивана Јовановић) пружаће све остале адвокатске услуге.

Адвокати ће клијенте примати: Ивана Јовановић уторком, Љиљана Јаковљевић средом, а Станојко Михајловић петком, сви у времену од 17 до 19 часова.

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахране преко Удружења војних пензионера Србије требало би да знаете да услуге могу користити чланови УВПС, чланови њихових породица, као и сви остали војни осигураници.

Преко Удружења могу се добити комплетне услуге везане за сахрану:

-организација и заказивање термина за сахрану или кремацију,

-упис у матичну књигу умрлих,

-спроводница за пренос покојника,

-штампање посмртних плаката,

-продажа погребне опреме,

-превоз покојника,

-организација војних почасти,

-помоћ око срећивања докумената пре и после сахране ради регулисања права чланова породице после смрти војног осигураника,

-бесплатан долазак у стан породице преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се добити у месним и општинским организацијама УВПС или директно на тел. 011/8333-142 и 011/6161-769.

ПРОДАЈЕМ КУЋУ У ПИРОТУ

У центру Пирота повољно продајем 1/2 куће са посебним улазом која се састоји од тробојног конфорног стана на спрату са двориштем и помоћним просторијама. Звати од 16 до 20 часова.

Тел.011/164-464

ПРОДАЈЕМ

повољно домаћу ракију шљивовицу, лозовачу и кајијевачу, старе до 15 година, и квалитетан мед. Наручивање на телефоне 062/265-275 и 018/531-581.

ВИЦОТЕКА

ЧАЧКАЛИЦЕ

Отворио Лесковчанин кафанду па шета између столова за којима гости вечерају. Каже му један гост:

- Газда, све ти је добро, али где су ту чачкалице?
- Е, па нема! Ја их скупљам са пода, ви их бацате, ја их скупљам, ви их ломите, па не могу више!

САВЕТОВАЛИШТЕ

Дошли Муjo и Фата у брачно саветовалиште и пожалили се на губитак сексуалне жеље.

Доктор устане, страсно пољуби Фату и почне да је мази.

- Видиш, Муjo, ово твојој жени треба бар трипут недељно.

- Докторе, ја могу да је доводим понедељком и средом, али петком не могу, играм фудбал с јарнимима.

БЕЗ БРИГЕ

Син се спремио за излазак у град и пита:

- Тата, имаш ли пару?
- Отац му одговори:
- Имам, не секирај се ти за мене.

ЖЕЉЕ

Упецао Лала златну рибицу и она му рече да ће му испунити три жеље.

- Прва жеља ми је да комшији из Босне цркне крава. Друга жеља ми је да комшији из Хрватске цркне крава.

- А трећа? - пита рибица.
- Да и мени цркне крава.
- А што теби?
- Та, ни по млеко да ми не долазе!

ЛУДНИЦА

Пита човек пролазника:

- Како се иде за Ковин?
- Само скренеш...

КАСНЕ

Вратио се Муjo из Шведске па га Хасо пита како је тамо.

- Ma, они су 20 година иза нас - рече Mujo.

- Како то?
- Лепо, тамо се још добро живи!

ВРУЋЕ

Полицијац са згодном девојком.

- Овде је баш акустично - рече девојка.

Полицијац се осврте око себе па рече:

- Чим завршимо плес питаћу да укључе климу

ОГЛАС

Чита Муjo оглас у новинама, па каже пријатељу:

- Вид' Хасо, полиција тражи мушкарца од 20 до 30 година, јачег стаса, помало ћелавог, који ноћу хода по парку и напада жене.
- Да. И?
- Па размишљам да им се јавим.
- Није тежак посао, може бит добра плата, а државна установа је то.

КРЕНУЛО

Муjo стоји пред аутоматом за „ко-ка-колу“.

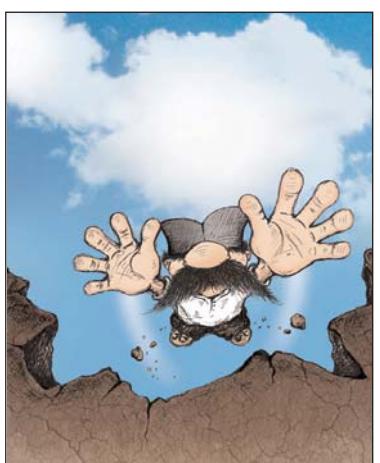
Убаци кованицу и изађе једна лименка. Убаци Муjo још једну и опет изађе лименка. И тако он настави док се један из колоне која се створила иза њега не појави и рече:

- Опростите господине, јесте ли готови више?

И ми смо жедни. А Муjo ће на то:

- Док Муjo добија, Муjo игра!

ГЛАВА

Хумористичка прича ПОСЕТА

Био ми пре неки дан у гостима пријатељ из Европе. Име му је мало компликовано, али ја га зовем, онако по нашки, Батке.

Човека је највише интересовало до кље смо стигли са нашем европеизацијом.

- Батке, гурамо ко шашави! - саопштио сам му одмах, и потом га повео да му покажем нека наша достигнућа.

- Ове пелене и, уопште, све што је новорођенчадима потребно, код нас је скупље неколико пута него код вас. Ту смо вас баш прешишали - нагласио сам с поносом.

Батке је био веома изненађен и када сам му показао наше трговинске марже које су биле знатно веће од оних у његовoj земљи.

- Па ово је врх, братеел! - било је све што је могао да каже кад је видео наше цене.

Код цене хлеба и млека сам се осећао мало нелагодно, ту смо мало заостајали за Европом, али сам му објаснио да наша власт то неће још дуго трпети, него ће и то удесити да ваља. Посебно ми је било непријатно због цене струје, која је такође заостајала за европском, али, уверио сам га да ће и она ускоро бити повећана, да се више не брукамо пред светом. Затим сам му на улици показао једног просечног грађанина који је у руци носио кесу са два кромпира и пола векне хлеба. Имао сам мало потешкоћа да му објасним да је та кеса, заправо, наша потрошачка корпа.

- Дно, братеел! - узвикнуо је пре него што сам стигао да му шире објасним и тај феномен.

Баткета су интересовале наше плате.

- Око хиљаду и по евра у просеку! - казао сам му податак из последње статистике. Нисам му, додуше, рекао да нам је то годишња плата, да се поред онако ниске цене струје додатно не брукамо пред Европом.

- А какви су ово редови? - питао ме је док смо пролазили поред једног уплатног места за лутрију.

- Овде народ уплаћује лото. Ко извуче премију, може да плати струју и друге дажбине, плус да му нешто остане за црне дане, то јест за сутра.

Било је време да му објасним и ситуацију са Косовом.

- Издајници су за то да Косово бранимо свим средствима сем оружјем, а патриоте су спремне да га бране и оружјем ако га неко други уместо њих узме у руке. Капираш?

Слабо скапирао Батке! А и почело да му се жури кући. Доста је, каже, видео, сад само да потрефи гранични прелаз. И оде, а да не стигох да му предочим и друга наша достигнућа. Хм, нисам знао да ти Европљани мање могу да поднесу него што ми имамо да им покажемо!

Драган РАЈИЧИЋ

